

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. III. - Broj 2.

Ljubljana,
8. januara
1932.

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja preplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2312, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasni po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Glavne skupštine

Nadošlo je opet vreme glavnih skupština, kada se po našim sokoljanima okuplja članstvo, da sasluša izveštaje svojih funkcionera i da stvor zaključke o dalnjem radu sokolskih društava i četa u narednoj godini. Jedna od glavnih zadataća tih skupština je, da oceni, kako je koji sokolski funkcioner vršio svoje dužnosti, koje je dragovoljno na se primio, i da odluci, kome će u novoj godini da povjeri vodstvo svoga društva.

No ovde imamo jednu stvar, koju do pred dve godine nismo poznavali, a to je imenovanje društvenih uprava od strane viših sokolskih jedinica. Po odredbi Zakona o osnutku Sokola kraljevine Jugoslavije, članstvo samo nebi trebalo da odlučuje o tome, ko će ga voditi, nego je to stvar župske i savezne uprave, koju opet imenuje ministar prosvete.

Kasnija pravila ispravila su te odredbe time, što su odredila, da glavne skupštine društava predlažu župama na imenovanje društvene uprave. Pravila polaze sa stanovišta, da se o članstvu, a bez njegove volje ne može da odlučuje, i da ga treba pitati, koga hoće da ga vodi u sokolskom radu. To javno kažu i potvrđuju i "Putevi i ciljevi", koje je prihvatala prošlogodišnja savezna glavna skupština, a koji na više mesta kažu i izričito naglašuju, da je svest članstva, i volja članstva temelj sokolskih organizacija. Tako imamo mogućnost da sokolska načela provedemo u praksi u život.

I doista, sokolske župske uprave u golemo većini sokolskih župa provode su ta načela, koja čine bit Sokolstva, i poštivate su volju članstva. Sokolska načela, sokolska slobodarska tradicija, uzor naših sokolskih učitelja i ostalih bratskih slovenskih sokolskih organizacija — sve je to delovalo na njih, da članstvu društava prepuste potpuno da odlučuje o svojim upravama.

Pri tome su ih vodili i praktični razlozi. Župska uprava ne poznaje, a niti može da poznaje lično sve predložene funkcioneure pojedinih društava bolje nego ih poznaje većina članstva, i zato ih potvrđuje onako, kako su predloženi. Župska uprava, ako bi htela da postupa protivno, morala bi

da se osloni na nekolicinu "poverljivih" ljudi, i da se služi njihovim dojavljivanjima. A to vreda ostale, nije sokolski, a niti časno.

Dogodilo se u jednoj župi, da je župska uprava imenovala upravu jednog društva, a da nije pitala članstvo. Kada ta društvena uprava nije radila kako treba i župa ukorila to društvo, dobila je odgovor: "Ta vi ste nas postavili!" Članstvo je opet reklo: "Vi ste ih postavili, i vi odgovarate za nerad društvene uprave." Savsim tačno: ko imenuje, taj i nosi odgovornost.

Zato je pretežna većina župskih uprava, sastavljena od starih i prokušanih Sokola, ispravno postupala, i prepustila članstvu društava da uprave faktično samo postavlja, potvrđujući predloge društava. Tako je čitav sistem imenovanja praktički, u životu sveden na puki akt potvrđivanja, koje ne sme da izostane, kad predloženo lice ima sva članska prava.

Samo takva društvena uprava može da ima dovoljan auktoritet. Zar bi društvena uprava, koja nema povernja većine članstva, imala dovoljno auktoriteta?

Isto tako, kako smo dosada postupali, treba da postupimo i ove godine, svuda svi, i konsekventno. Društvene uprave neka polože računa o svome radu. Neka članstvo odluči o budućoj upravi. Neka se društvene uprave ne boje suda svog članstva, aždu su dobro radile. Ako nisu, onda treba da dođu bolji i sposobniji na njihovo mesto. Sokolstvo nije ničija prćija, niti ko ima monopol na mesto u društvenoj upravi.

Župske uprave neka i ove godine poštuju volju članstva, i neka potvrđuju predloge društava onako, kako su podneseni. Neka društva snose sama punu odgovornost za svoj rad.

A kad dove župska glavna skupština, onda neka i župske uprave postupe tako kao i društvene. Savezna uprava, koliko je meni poznato, uvek je dosada respektovala volju župskih glavnih skupština.

Do nas je, draga braćo, i to samo do nas članova sokolske organizacije, hoće li sokolska načela biti provedena u život.

Dr. Rude Bičanić — Zagreb.

manje u društvenim upravama. Tu treba da padnu sve predrasude, njihov prijem u društvo treba onemogućiti. A šta vidimo danas? Odstavljaju se stari boriči iz društvenih uprava samo, da se nade mesta onima, kojima su ta mesta potrebna, jer im ona služe za njihov uspeh, ne u Sokolstvu, već u svojoj službi. Društva nebi smela dozvoljavati, da čovek, koji je jučer primljen u Sokolstvo, sutra već bude starešinom, načelnikom, prosvetarom ili uopšte odbornikom društvene pačak i župske uprave. Pogotovo kad se u većim slučajevima i ne zna, šta su oni bili do jučer. Sve te članove trebalo bi prvo uputiti u podroban sokolski rad, treba ih prvo vaspitati sokolski, pa tek onda, kad postanu istinski prožeti sokolskim duhom i sokolskom idejom, mogu zauzeti ona mesta u upravama, za koja budu sposobni. Ko nam prilazi dobrovoljno, lako će se podvrgnuti toj probi i brzo će shvatiti veličinu sokolske ideje, a ko toga ne može, neka ide — Sokolstvo njime ništa ne gubi, naprotiv.

Zato je sveta dužnost članstva u starim sokolskim jedinicama, da sada u novoj godini izaberu sebi takovu društvenu upravu, koja je zaista sokolski vaspitana, samo takovu braću i sestre, koji su svojim nesrećnim sokolskim radom dali dokaza, da imaju volje i sposobnosti da budu izabrani u sokolske uprave, kao najbolji. Ne treba čoveka suditi po odelu i po njezinom zvanju, već po njegovoj sokolskoj svesti i radu. Jednako neka se radi i u novosnovanim sokolskim jedinicama, u koliko je to uopšte moguće, da se i tu postignu što bolji uspesi. Samo na taj način postignućemo to, da taj četvrt milijuna neće biti mrtva brojka, već armada četvrt milijuna nacionalno svesnih i sokolskom idejom zadajenih jugoslovenskih Sokolova.

Braćo i sestre, vaša je dužnost da radite u tom smislu, da Sokolstvo буде takovo kao što treba da bude. Neska padnu sve predrasude, jer naša ideja i organizaciju ne smiju trpeti ni kakvog popuštanja u tom pogledu.

Samo na taj način mi ćemo dobrostojno proslaviti 100 godišnjicu rođenja dr. Miroslava Tyrša, ako budemo svi do potankosti ispunjavali njegovu sokolsko evandelje, ako budemo znali ceniti lepotu i veličinu sokolske ideje, te ako postanemo opet svi braća i sestre, zadojeni sokolskim duhom i radom.

Ko ne može ili neće tako, neka ide — gospode Sokolstvo ne treba!

Previše je bilo žrtava, previše utrošenog rada, da bi sad ma ko smeo da od Sokolstva stvari organizaciju klasnih opredeljenja, a još manje sredstvo za svoje lične ambicije. — Janez Kušar — Hrastnik.

Brat dr. Dragan Kraljević — ministar za fizičko vaspitanje naroda

Na čelo nedavno novoosnovanog Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda postavljen je ovih dana prilikom obrazovanja novog parlamentarnog kabinet br. dr. Dragan Kraljević, nar. poslanik.

Novi ministar za fizičko vaspitanje naroda, br. dr. Dragan Kraljević, rodio se 1893. god. u Slavonskoj Požeži u uglednoj porodici, koja je dala više javnih radnika i koji su igrali veoma vidnu ulogu u našem društvenom i političkom životu. Pravne nauke br. dr. Kraljević završio je na univerzitetu u Zagrebu. Pred kraj rata kao rezervni oficir javio se je na službu Narodnom veću i za svrhe vremena uvek se isticao svojim predanim nacionalnim radom. Za narodnog poslanika pak izabran je po prvi put 1931. god. U vojski obnašao sada čin rezervnog kapetana I. klase, a u svom sokolskom radu obnašao je do sada funkciju članova uprave Sokolskog društva u Slavonskoj Požeži.

Cestitajući iskreno ministru bratu dr. Dragunu Kraljeviću na visokom poverenju kojim je obdarjen, pridružujemo ujedno i svoje najživljije sokolske želje, da bi na svom novom važnom i odgovornom položaju provodio srećno i sa najvećim uspehom delo oko unapređenja fizičkog vaspitanja našega naroda, u čemu će mu u prvom redu i naše Sokolstvo najpripravnije staviti na raspolaganje sve svoje najbolje snage. Zdravo!

Prendjaci su dake oni u društву,

Srebrni lovov-venac, koji je Savez SKJ poklonio br. dr. Jindřichu Vaníčku přílukou jeho sedmdesátého výročí

Izmena novogodišnjih pozdrava između ČOS i Saveza SKJ

Uoči stupanja u novu — 1932. godinu, za nas Sokole Tyrševu jubilaru, Savez SKJ primio je od bratske ČOS sledeći pozdravni telegram:

Prilikom nastupanja stote obětnice Tyrševog rođenja želimo slovenskem Sokolstvu uspeh! Na zdrav!

Naš Savez na ovaj telegram odgovorio je Čehoslovačkoj obci sokolskoy slediće:

Zahvaljujeme se na pozdravu i uzvraćamo ga od svega srca i s najboljom željom za potpuni i svestrani uspeh Tyrševe godine! Zdrav!

Prednjaštvo i godišnje skupštine

U mesecu smo, u kome se održaju godišnje skupštine sokolskih društava te u tome polažu društveni odbori rađene u svom sokolskom poslovanju. Tom prilikom ima članstvo najviše mogućnosti da oceni rad društvenih funkcionera, da oda priznanje ili izreče svoje nezadovoljstvo.

Začitože, naše je članstvo jako pasivno i obično ne pokazuje za rad u društvu neko veće interesovanje. Posledica toga jeste, da se u mnogim društvinama godišnje skupštine održavaju pred malobrojnim članstvom, a što je još teže, izvezštaji odbora primaju se bez debate i kritike, novi kandidati za funkcionare, određeni od ad hoc sastavljenog odbora, na skupštini se samo pročitaju i istočako akclamacioni primaju. I životoređenje produženo je svake godine bez novog impulsa za daljnju godinu dana.

Posledice te neaktivnosti članstva pokazuju se u praksi te ih svaki sokolski radnik poznaje. U odbore ulaze ljudi, koji ni po svom karakteru, ni po svom prijašnjem učeštvovanju ne spadaju u sokolske redove. Gleda se obično samo na ulogu, koju kandidat igra u životu dotočnog mesta, te se prema tome procenjuje i njegova sposobnost za starešinu ili poststarešinu, tajnika, prosvetara ili odbornika društva.

Nije dovoljno pak samo kritizirati, treba se pobrinuti, da se dosadašnje greške isprave, da se ljudi, koji nisu pokazali u svom radu zadovoljive rezultate, zamene sa drugima. A ko će bolje znati, da li je rad tog ili onog bio društvu koristan nego prednjak, koji velik deo svog života provodi u sokolskom društvu i kome sokolski rad apsorbira sve inače slobodno vreme i koga najteže pogada pomjanjanje potrebnog oslonca kod uprave društva? Njegova je dakle dužnost, da barem sada u januaru, jedanput u godini, stupi u akciju te se pobrine, da društvo neće hramati, gde je hramalo i do sada.

Dužnost je dakle prednjaštva da godišnje skupštine postanu tvorište debate i sokolske kritike, ne skup predavača, koji su održali par uspeli predavanja. Tu treba svaki da iznesne svoje mišljenje, a ne da se nakon toga vode debate, osuđuje i kritizira bogzna gde, u kafani.

Prendjaci su dake oni u društву,

koje takvo stanje najviše pogoda. Oni su u sokolskim društvinama eminentno

Četvrt milijuna!

Osnivanjem SKJ nastupio je nov period razmaha našeg Sokolstva i širenja te učvršćivanja sokolske misli u jugoslovenskom narodu.

Jačanje pristupanjem novoga članstva zbiva se na dva načina: prvo prijelom novoga članstva u stare sokolske jedinice, i drugo osnivanjem novih sokolskih jedinica. I dok je prijelom novoga članstva u prijašnji JSS bio vrlo lagani ali staljan, te je Savez u vreme raspушtanja brojao oko 50.000 pripadnika, Savez SKJ broji već danas okruglo svih pripadnika oko četvrt milijuna; zamašna cifra, koja izgleda kao san, a koja ipak ne sme ni najmanje da zavarava.

Kad bi Sokolstvo bio cilj taj da meri svoju jačinu po broju svoga članstva, i najveći skeptici mogao bi biti zadovoljni tim uspehom, a pošto moralna snaga Sokolstva leži u sokolskoj svesti toga članstva, izgleda stvar odmah drugačje, jer izdaje značke i legitimacije ne stvaraju Sokole, već nijehova svest i poznavanje sokolske ideje.

Dok smo sa brojem pripadnika potpuno zadovoljni, treba da pogledamo otvoreno i tu drugu stranu i da priznamo stvar tako, kao što ona stvarno i jeste.

Dakle, kakva je sokolska svest tegu članstvu? Svaki onaj, koji je htio da to gleda i opaža, može odmah da vidi, kakva je razlika između prijašnjeg članstva JSS i današnjeg SKJ. Pre mačen broj sokolsko svesne braće i sestara povezanih među sobom ljubavlju prema sokolskom radu, danas veliki broj, a srazmerno malo sokolske svesti, a još manje bratstva.

Treba samo otvoriti oči, pa čemo videti ne samo na ulici i u "civilu", već i u sokolskim domovima, tim sveštima sokolske misli, i u odori sliku, koja zaprepašćuje. Vrlo često se čuju blagozvočne reči blažene teutonštine, a još

Rosija - Fonsier • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

Raspored IX. svesokolskog sleta u Pragu

Kao svi dosadašnji svesokolski sletovi u Pragu i ovogodišnji je također razdeljen u dva velika dela i to u predsjetske dane i na glavne sletske svečanosti. Ta razdeoba je danas samo formalnog značaja. Doduše pak kroz celi mjesec juni i do polovice jula Prag neće izići iz te sletske vreve i raspoloženja, jer će jedan za drugim slediti dani sokolske dece, srednjoskokolaca, naraštaja i konačno veliki svečani dati čehoslovačkog i slovenskog Sokolstva uopće. Onih par dana, koji će deliti navedene nastupe pojedinih sokolskih kategorija, proleteće tako reći za trenutak. Bude li se proporcionalno poset sleta i opseg svečanosti tako povećavao kao do sada, biće skoro potrebno ne samo misliti na povećanje vežbališta na Strachovskom Lomima, već također i na vremensko odgadjanje celokupnog sleta za celi dva meseca.

Zimski deo sletskog programa, t. j. smučarska takmičenja i t. d., održaće se u Štrbskom Plesu početkom mjeseca marta, a prvi letnji sokolski dani pak počinju u subotu 11. juna, kada će u starodrevni praški grad potjeti da nadolaze najmanji Sokoli, deca obiju spolova. I već sledećeg dana pre podne odjekivaće prostranom strachovskom ravnicom zdravi dečiji smeh, ali ipak biće to početak ozbiljnog rada: deca će imati pre podne kušnje za zajednički nastup u prostim vežbama za popodne. Popodne pak po prvi put hitaće Pražani po svim ulicama i cestama, koje vode na sletište, da vide nastup najmladih, nadu svoju i svoga naroda. Tačno u tri sata popodne svu sokolsku decu pokloniće se zastavi Čehoslovačke republike, našto će dečaci od 9. do 14. godine izvadati svoje proste veže. Zatim će nastupiti devojčice u igrama, a potom manje deca do 9. godine u „priči“, gde će se po prvi put nastupiti u velikim masama s najmanjom decem pri izvadjanju jedne scene iz priča. Daljnja tačka rasporeda su šaljiva dečja takmičenja, našto će se rasporedi završiti nastupom devojčica u prostim vežbama. Na dečjem sletu naravno sudelujuće samo ona sokolska decu iz Praga i okolice, kojoj će biti moguće da se još istog dana i u najkasnije do 10 sati naveče povrate svojim domovima. Ipak se računa s velikim brojem ovih odjeljenja, koja će nastupiti toga dana.

Sledeća subota, nedelja i ponедeljak određeni su u celinu za III. srednjoškolske igre čehoslovačkog srednjoškolskog društva. Tehničko vodstvo ovih biće posvema u rukama društva profesora telovežbe, dok sam program pak još nije tačno određen. Na svaki način može se očekivati ne samo veliko učeće, već da će također biti i zanimljivih takmičenja i nastupa, a što će se sve vršiti na sletištu; COS vodiće također i pri ovaj priredbi sve režijske poslove.

Štognjevi više će ličiti pravom sletu slet naraštaja, koji je određen za dane od 26. do 29. juna. Tada će napuniti Prag ne samo čehoslovački naraštaj iz svih župa i sa svih strana države, već će pohititi da se u lepotu broja sakupe također i jugoslovenski Sokolici, a zastalno će doći također i poljski naraštaji i naraštajke, koji će nastupiti i na vežbalištu. Sam raspored naraštajskog sleta obasiže, po red javnih nastupa, također i celi niz različitih takmičenja, pa i svečanu povorku po Pragu. U nedelju 26. juna već u 7 sati izjutra održaće se pre pođne na sletištu pokusne vežbe naraštaja sa palicama, a u 8 sati pak kušnje naraštajka za popodnevne vežbe s venčićima. Sat kasnije održaće se pokusi muškoga naraštaja u skokovima, a u 10 sati nastup ženskog naraštaja na gredama. Popodne na javnoj vežbi izvešće se sledeći raspored: naraštaje u vežbama s venčićima, naraštajci s palicama, zatim nastup goštiju, zajedničko stafetno trčanje. Iza toga nastupiće naraštajke na gredama, nadalje muški naraštaj u raznim skokovima, trčaju, bacanjem, igrama i dr. Velika atrakcija dana biće sletska scena, koja će se izvoditi po prvi put. Navečer u Tyrševom domu biće za naraštaj priredena zabava, a organizovane će se posebne skupine za kazališne posete.

Sledeća dva dana, ponedeljak i utorak, biće posvećena najavnjijem delu programa naraštajskog sleta — takmičenjima, koja će obaslati šesteroboj naraštajac, opća takmičenja muškog i ženskog naraštaja, peteroboj naraštajka, borbeno takmičenje naraštajaca i ženskog naraštaja. U utorak takmičenje će se nastaviti i završiti, u Barandovu pak održaće se takmičenje naraštaja u plivanju. Ko-

nacno u sredu biće zadnji sletski dan naraštaja, sa popodnevnom javnom vežbom na sletištu, dok će pre podne toga dana biti priredena velika svečana povorka naraštajaca, koja će proći Pragom, a u kojoj će učestvovati sav slovenski sokolski naraštaj, koji će se sakupiti tih dana u Pragu.

Velika sletska izložba 1932. u Pragu

Prilikom svesokolskog sleta u Pragu održaće se na starom izložbenom prostoru velika sokolska izložba uz sudjelovanje sokolskih gospodarskih krugova. Istodobno pak otvorice također i praški velesajam II. sokolski velesajam, kako je bio priredjen i u godine 1926., i na kojem je bilo preko 100.000 posetilaca. Na čelu izložbenog odbora je br. dr. Sauer, a odaber sam pak broj preko 30 članova, delom sokolskih radnika, delom pak braće, koji su stručnjaci za slične prirede. Sletska izložba obuhvataće ceo izložbeni prostor sa svim svojim palatama. U srednjem traktu velike industrijske palače biće podignut ogroman Tyršev panteon s velikim spomenikom osnivača Sokolstva te krasnim i dragocenim zbirkama predmeta, koji se odnose na delovanje Tyrša, odnosno na dobu njegovog rada. Ljevo krilo iste palače rezervirano je za sve tvrtke, koje se bave izradjivanjem i dobavljanjem sokolskih potrepština, desno krilo pak sadržavaće izložbu Saveza Slovenskog Sokolstva i svih u njemu učlanjenih saveza te veliku kartu Čehoslovačke sa svim župskim i okružnim granicama te naznakama svih sokolskih društava i četa. Okolo pak biće kojih 52 manje izložbe svih u ČOS udruženih župa. U drugoj velikoj palači, takozvanoj »strojevnoj«, biće priredena zanimljiva izložba sa geslom: Sokolsko bratstvo u gospodarskom životu. Mali amfiteatar dove palače služiće za večernje nastupe i za telovežbu na pozornici. Nadalje će se iskoristiti i paviljon grada Praga kao i moderne galerije također u izložbenome svrhe. Na svaki način ovogodišnja sletska izložba premašće sve dosadanje i ima mnogo izgleda, da će naročito u gospodarskom pogledu postati vrlo važan čimbal medu Sokolstvom.

Kako se pripravlja za slet

Zanimljivo je, kako je izvela uvezbanje prostih vežba za svesokolski slet Machalova župa u Brnu. Najpre su morali da nauče vežbe svih članova župskog načelnštva, zatim se je počelo po okružjima s takozvanim vežbačkim satovima. Dne 8. novembra pr. g. sastala su se zatim u Brnu 182 vežbača iz 63 društva, da zajednički iskušaju, da li su pravilno naučili proste vežbe. Od kakove je izvanredne važnosti da se sastaju prednici već daleko pre na zajedničko vežbanje, to će prosuditi lako svaki. U župi, koja broji oko 1125 vežbača, 714 vežbačica, 639 naraštajaca, 439 naraštajka i čitave čete dece, mora da se tako radi. Smatramo da će to do malo biti potrebno također i u nekim našim župama, u kojima je broj vežbača poslednje godine tako porasao. Također i takmičari počće da se sastaju dvaput mesečno u sedištu župe u Brnu, da zajednički dobro nauče sve takmičarske vežbe.

Čehoslovački Radio-žurnal i slet

Čehoslovački Radio-žurnal u Pragu ne samo da svestrano potpomaže sletsku akciju u okviru danih mogućnosti s time, da daje nedeljno na raspolaganje izvesne satove za objavljanje o teku sletskih priprava, već će i sam na sletu imati svoje prostorije i slake u svet odmah izveštaje o sletu sa samog sletišta. Kako će se sve to urediti, stvar je komisije, koja će za tu svrhu pripraviti sve potrebno, a u sporazumu sa ČOS i Radio-žurnalom. Veliko pitanje pak samo po sebi je stvar uređenja telefona po celom sletištu, naročito pak megafona na načelničkom mostiću, koji će, obzirom na prostranstvo samoga sletišta, biti neophodno potrebiti, da može svaki vežbač da čuje i sazna zapovedi i znakove načelnika. Isto tako se proučava i pitanje, kako da se pojavi glazbena pratnja na sletištu i to sa specijalnim aparatima, da bi ju mogli dobro čuti svi vežbači, kojih će biti preko 15.000.

Takmičenje članica ČOS 1932. g. na sletu

Po novom takmičarskom sistemu, koji je uvelo žensko načelnštvo ČOS na svojem poslednjem, zasedanju 1931. g. učestvovaće takmičenjima za

svesokolski slet u Pragu baš sve vežbačice. Po novom sistemu naime sve vežbačice svake godine dele se u pet kvalitativnih skupina i napreduju prema svojoj izdašnosti i sposobnosti počet od prve do pete skupine. Isto je u manjem opsegu izvedeno također i za ženski naraštaj. Po društvinama će se dakle vršiti takmičenja svih vežbačica, našto će na župsku takmičenja poći one, koje su pri društvenim takmičenjima postigle i pokazala izvesan stupanj svojih sposobnosti. Iz župskih takmičenja formiraće se župsko takmičarske vrste za slet, koji će biti naravno više od jedne, poređeno tako da saveznim takmičenjima moći će vežbačice da učestvuju također i kao pojedinke. U celini ženska takmičenja obuhvataće 50 raznih vrsta takmičenja, tako da je izbor za vežbačice veoma velik.

Kako će prestatili čehoslovačko Sokolstvo u Americi Tyrševu stogodišnjicu

Načelništvo AOS usvojilo je predlog načelnika br. Jelineka, da u ovoj godini svako društvo u AOS proslavi 100-godišnjicu Tyrševog rođenja s propagandnom akademijom, nadalje pak u letnjem vremenu s javnim televizijskim nastupom, u čemu ne smje da zaostane baš ni jedno društvo. Na isti način morale bi i sve župe da prirede velike župске sletove uz sudjelovanje svih društava, a u predvečerje sletova pak da prirede župске akademije, na kojima bi se svim prisutnim objasnio značaj Tyrša. Župe bi trebale da izvrše tajna takmičenja članstva po uputama načelnštva. U svim društvinama da se osnuju tehničke, knjižnice, gde ovih još nema. Okružja pak trebala bi za svoje prednike da prirede prigodom četvrtogodišnjih sastanaka poludnevnu školu o Tyrševim književnim delima.

Iz lužičko-srpskog Sokolstva

Važan je dogadjaj bio među našim najmanjim Sokolstvom zbor svih društvenih i okružnih načelnika, koji je održan 13. decembra pr. g. u Budinu. Zboru je predstavljao savezni načelnik br. Jan Mješak, a prisustvovao mu je također i starešina saveza i starosta župe Lubin. Zanimljivo je, da je zbor započeo pevanjem sokolske pesme »Oj sokolsko, četo ti malac i tek zatim zbor je otvorio br. načelnik, podavši ujedno i kritiku III. saveznog sletu u Radworu. U nekognim društvinama pojavile su se teškoće osobnog karaktera. Sve više pak postaje goruće pitanje sokolskog naraštaja. Potrebno bi bilo da se u celokupnom rad uvede smislenost i tačnost, naročito i stoga, jer će i lužičko-srpsko Sokolstvo morati da proslavi 100-godišnjicu Tyrševog rođenja. Nato je govorio br. Makso Mjerčin iz Dolnjeg Wujzeda, koji je izložio temu »Sokolstvo i turnerstvo« te se je po ovoj jubilarnoj godini padaju na pamet. Vaši čitaoci možda će najviše voljeti, kada im ukratko ispričam, čega se sećamo o odnosima Tyrša prema Jugoslaviji i Jugoslovenima, koji su onda, razume se, bili razdeleni po tolikim državama.

U prvom redu Tyrš je odmah posle osnivanja prvog sokolskog društva u Pragu želeo da vaskrsne Sokolstvo u celom Slovenstvu — pre svega kod naše jugoslovenske braće, koji su po osećaju i shvatjanju nesumljivo bili najbliži sokolskoj ideji. Odmah pričajući o osnivanju prvog sokolskog društva u Češkoj unutrašnja duševna i krvna veza spojila nas je sa Srpskom u jednu celinu — naša nova organizacija izabrala je iz starih srpskih južnih pesama svoje ime — Soko. A prve sokolske pohode pratili su muški zvuci pesme: »Naprej zastave slave«. Ta je pesma postala jednom od najpopularnijih sokolskih pesama.

Prva jugoslovenska sokolska društva osnovana su tamo, gde su to prilike omogućile, — u Ljubljani i Zagrebu. Ljubljansko je — dobro se sećam — starije i Tyrš je izradio svoju veliku radost na onim uspešnim početcima. Načelost, uskoro je onemogućen razvijatak Ljubljanskog Sokola, pošto su ga austrijske vlasti raspustile. Starešina ovog ljubljanskog izgubio je ujedno i funkciju predsednika opštine. U Pragu su te percuske izazvale velike proteste. Bilo je to krajem šesdesetih godina, kada je i prasko sokolsko društvo stalno šikanirano.

Tim veća je bila Tyrševa radost, kada je na Prvi sokolski slet, 1882. godine, došla i deputacija vaskrsnog Ljubljanskog Sokola. U Tyrševu sobi uspelo kazališno veće.

Pozdrav br. Starzinskog Slovenskog Sokolstvu

Brat dr. Starzinski, starosta Saveza Slovenskog Sokolstva u Severnoj Americi, poslao je sednici Saveza Slovenskog Sokolstva u Pragu pozdravni telegram, koji nam pokazuje, da će se poslagano medu ova saveza u Americi i Evropi postići ne samo čvrste veze, već također i izvesna saradnja. Brzojav glasi:

»Primite prigodom zasedanja Saveza Slovenskog Sokolstva moju iskrenu Zahvalu, što ste mi poverili mandat, da zastupam sve Slovensko Sokolstvo prigodom poslavne Pulaskog. Starosti dr. Scheineru prigodom 70-godišnjice šaljem najiskrenje čestitke sa željom, da bi zasedanje Saveza bilo u korist Sokolstva i u slavu slovenskih naroda! Czolem! Starzinski.«

Poznato je, da se je g. 1931. uvedeno u Savez Slovenskih Sokola sve češko, slovačko, jugoslovensko i poljsko Sokolstvo Ujedinjenih Država Amerike. Rusi se pak još nisu pridružili. Savezom upravlja predsedništvo i načelnštvo. Prvi savezni slet održaće se 1933. g. u Chicagu.

(Nastavak sa 1. strane)

rad u društву i da se brine, da sve članstvo bude uvek dobro informirano o stanju društva. Kad prednjak u tom uslu, onda će imati mogućnost da svoja članska prava na skupštini najefikasnije vrši, jer će znati, da njegov glas nije nikad usamljen. Neće se onda dešavati, ko što se danas često dešava, da članovi uprave nikad i ne povire u sokolane, a oni, koji su se pre mogli videti u vežbaonici, nakon izbora smatraju da je ta obaveza za njih prestala. Odbor će onda uvek znati, da je sokolska vežbaonica jedino mesto, iz koga se može da širi prava sokolske misije i sokolski duh, i da prema tome sokolski odborovi ne smiju nikad da izgube vezu sa sokolonom.

A koliko se nude u odborima ljudi,

koji nemaju zato potrebne sokolske kvalifikacije! Kako često putujem, to sam imao prilike da upoznam stanje i rad u mnogim sokolskim društvinama. Tako poznam starešinu, koji je u ovoj poslovnoj godini tri ili četiri puta bez pravog razloga podao ostavku, a koji se žalibice ipak isto tokom puta dao od ostalih odborika nagovoriti, da ostane na svom mestu. Poznam dalje župskog prosvetnika, koji kao direktor srednjoškolskog zavoda ne dozvoljava dacima da dolaze u sokolane te da učestvuju u sokolskom radu kao naraštaj ili članstvo. Imao sam prilike da prisustvujem sokolskoj akademiji, koja je inače sa tehničke strane uspela, nisu se mogle izvesti

samo dve tačke, koje su bile na programu: pozdravni govor i podela diploma sa utakmicama, pošto nije došao starešina društva, koji bi prema programu morao to da izvrši. A nije došao na sokolsku akademiju ni potstreljena ili koji od takozvanih »viđenjih« i »odličnijih« članova uprave sokolskog društva ni sokolske župe, iako je sedište župe u istom mestu. I takvih bi konkretnih slučajeva mogao da nabrojam jako mnogo.

Da li da godišnja skupština takvo stanje sankcionira? Nije li baš prednjak onaj, koji mora već jednom dići svoj glas i organiziranom akcijom da spreči u sokolskim društvinama kult ličnosti od visokih socijalnih položaja, a zavesti kult pravog sokolskog značaja. Zar su nam na prvim mestima u društvu zbilja potrebniji ljudi visokog položaja, ali koji ne poznaju potrebe društva i dužnosti prema društvu — od ljudi, koji su zbilja po godinama i socijalnom položaju niži, ali imaju volje i sposobnosti za iskreno i predano sokolsko učešće? Okrenimo se našim sletima u Štrbskom Plesu, a oni, koji su zbilja po godinama i socijalnom položaju niži, ali imaju volje i sposobnosti za iskreno i predano sokolsko učešće?

Oskar Lavrač — Sarajevo.

Sestra Renata Tyrševa o Tyrševim odnosima prema Jugoslovenima

U jednom od poslednjih brojeva

takmičarske komisije da o tome dozvane potrebne odluke održaće se dne 8. januara o. g. u 7.30 sati naveče u Ljubljani u Narodnom domu. — Prezovi čeških vežba već su u radu te će

se sucesivno objavljivati u »Sokolu«, a nekoji pak i u posebnoj knjižici. — Treba da se pospeši takmičarski red za takmičenja na svesokolskom sletu u Pragu.

Iz telovežbačkog sveta

RADNICKE TELOVEŽBAČKE ORGANIZACIJE U ČSR I TYRSEVA PROSLAVA.

»Telovežni Ruch«, glasilo Radničkih telovežbačkih društava u Čehoslovačkoj, donaša u svom poslednjem broju sledeći proglaš vodstva gledje Tyrseve proslave: »Stogodišnjicu rođenja dr. Miroslava Tyrše, koja pada u 1932. godini, proslaviće Radnička telovežbačka društva, kako je to zaključila konferencija zastupnika svih društava DTJ u okviru svog rada kao uspomenu na osnivača češkog telovežbačkog sistema, koji je dao i još uvek daje smer također i telesnouzgojnoj radnosti DTJ. Javnim zajedničkim proslavama pak učestovavće DTJ samo pod uslovom, ako te proslave budu imale vanstranački i sveopći karakter, kao što je sveopća i kulturna svojina Tyršev životnih rad. Nikako pak DTJ neće učestovavati kakvoj proslavi, ako bi se tom prilikom pokušalo da istakne samo korist jedne telesnouzgojne organizacije. — Zadnji pasus ovoga proglaša očigledno je naparen protiv čehoslovačkog Sokolstva, što naravno nikako ne umanjuje značaj, koji ima Tyrš ne samo za Sokolstvo, već za ceo narod i sve njegove telesnouzgojne organizacije, jer su već sve preuzele ne samo njegov sistem i metodu, već također i sav ustroj sokolske organizacije, pa oporicali to sada ili ne.

MEDUNARODNI OLIMPIJSKI ODBOR.

Naše čitatelje svakako će zanimati, osobito sada, kada se toliko govor i piše o X. olimpijadi u Los Angelesu, ko pretstavlja medunarodni olimpijski odbor. Kako javlja zadnji oficijelni glasnik olimpijskog odbora, na čelu ovoga kao začasni predsednik stoji baron Pierre de Coubertin, koji je također i osnivač olimpijske organizacije, a koja postoji već od godine 1894. Sediste je organizacije u Švicarskoj i to u Lausanne. Olimpijski odbor sam sačuvan je iz pretsedništva i zastupnika svih pripadajućih država. Njegov predsednik je sada grof de Baillet-Latour, potpredsednik Godefroy de Blonay, markiz Polignac, general Edström, general Sherrill, dr. Lewald, lord Aberdare i tajnik potpukovnik Berdez. Predsednik jugoslovenskog olimpijskog odbora pak je g. dr. Stevan Hadžić, podban Savske banovine u Zagrebu. Medunarodnu gimnastičku Uniju zastupa u olimpijskom komitetu njen predsednik g. Charles Cazalez iz Bordeauxa.

RASPORED ZIMSKE OLIMPIJADE U LAKE PLACID.

Iako olimpijada kao celina pobudi veliko zanimanje u svem telesnouzgojnom i sportskom svetu, ipak se danas u prvom redu svi bave zimskom olimpijadom u Lake Placid, koja će po svoj prilici biti slabije posvećena nego što se je uopće mislio. Danas donašamo ovde u glavnem raspored igara samih u zimskim granama. Zimska olimpijada obuhvataće četiri glavne skupine takmičenja: klizanje na ledu, sanjanje, hockey na ledu i smučanje. Posve je naravno da najveće zanimanje vlada za smučarska takmičenja, također i najviše ljudi goji baš smučanje, koje može da se danas smatra kao najobjektivniji internacionalni zimski sport. Klizanje na ledu obuhvataće brza takmičenja na 500, 1500, 5000 i 10.000 metara, nadalje pak takmičenja u raznometničkom klizanju na ledu. Tim takmičenjima učestvovaće muški i ženske. Sanjanje priredeće se na saonicama sa 4, a također i sa dva sedala, a hockey će seigrati po općim pravilima te igre. Svaku državu moći će da predstavlja i zastupa samo jedna skupina od 14 igrača. Smučarska takmičenja priredeće se na daljinu od 50 km, nadalje u skakanju, zatim sledi kombinovana takmičenja na daljinu i sa skokovima; ovima će se priputiti najviše po četiri takmičara za svaku od navedenih grana. Zimske olimpijske igre održće se u Lake Placid od 4. do 13. februara.

TEŠKOĆE OLIMPIJADE U LOS ANGELESU.

»Lidove Noviny« donele su pred nekolicu dana u svojoj telesnouzgojnoj rubrici zanimljiv članak o teškoćama, koje se pojavljaju u vezi sa priređivanjem olimpijade u Los Angelesu. Donašamo iz tog članka glavne

misli, jer znamo, da će to zanimati također i naše čitaocu.

Velika zapreka za olimpijadu je pre svega velika udaljenost kraja, gde će se ona održati, posebno to za Evrope. Još veće pak teškoće čini pojedinim telovežbačkim i drugim organizacijama velika gospodarska kriza, koja sada vlada u celom svetu, a koja onemogućuje da se na olimpijadu posluju predstavnici pojedinih država, a to radi nedostatka materijalnih sredstava za tu granu. U Engleskoj i Nemačkoj štampi čak su se pojavili i glasovi, da se olimpijada odgodi, što pak, naravno, obzirom na velike i već dovršene priprave, nije nikako moguće.

O državama, koje će na olimpijadi učestvovati, živo zanimanje pokazuju Italija. Njeni predstavnici zastupaće svoj narod u svim granama olimpijade te se već sada po skupinama ustrajno vežbaju i priprejavaju. Također i od Finaca se očekuje prilično učešće na zimskim i letnjim takmičenjima. Norveška će također poslati 22 svoja predstavnika na zimsku i 18 na letnje takmičenje. I Francuzi bi rado učestvovali olimpijskim takmičenjima u svim granama, ali za svoju ekspediciju nemaju dovoljno novaca. Ipak izgleda, da će ih na zimskim takmičenjima u Lake Placid poći dovoljan broj. Mnogo manje pak ima nade da će olimpijadi učestvovati Austrijanci, naravno i opet radi nemajanja sredstava. Sva su se sabirana naime izjavovala, te po svoj prilici Austrija neće moći biti zastupana ni na zimskim ni na letnjim takmičenjima. Isto je tako neizvesno, što će biti s Englezima, koji o gospodarskoj krizi vode najozbiljnijeg računa. Ipak se pojavljuju glasovi, da bi se broj takmičara snizio na najmanju meru, ali u tome još nije pada nikakova odluka, niti za, niti proti.

Najveći interes za polazak u Los Angeles imala bi Nemačka sa svojim silnim organizacijama. Ta već je tako reći posve stalno, da će se naredna olimpijada god. 1936. održati u Berlinu i baš sadašnja olimpijska takmičenja trebala bi za Nemce da budu u neku ruku škola za pripravu njihove olimpijade. Ali u novčanom pogledu šanse su za polazak u Los Angeles tako minimalne, da se mora sa stalnošću računati, da na sadanju olimpijadi neće biti Nemaca. Postoji jedina mogućnost, da tamo pode osmorica veslača, jer je veslačkom savezu ipak nekako pošlo za rukom da sakupi oko 30.000 maraka za svoju ekspediciju.

Posve je pogrešno naziranje, da će olimpijadi učestvovati švicarski gimnaste. Oni su već definitivno odlučili da neće poći u Ameriku. Pa također i ostala sportska udruženja nemaju ni sama dovoljno sredstava, te je posve stalno da uzalud čekaju pomoć vlade. To isto vredi i za smučarsku ekspediciju, koja može da na svoje troškove pošalje samo dva smučara. Ako pak država priteče u pomoć s kakovom potporom, razume se, da će njihovo učešće biti veće. Silne komentare izazvala je odluka Holandana, da uopće neće na olimpijadu, iako se je poslednja održala baš u Amsterdamu.

Takova je dakle situacija kod ponutnih naroda. Što se pak tiče Čehoslovačke, poznato nam je, da je čehoslovačko Sokolstvo otkazalo svoje sudjelovanje na olimpijadi i da je dosada samo smučarski savez definitivno zaključio, da će učestvovati na zimskim takmičenjima u Lake Placid. Od ostalih organizacija još nema odluke. Jugoslavensko Sokolstvo također ne počinje, a pitanje učešća ostale olimpijske ekspedicije iz Jugoslavije dosada još nije rešeno.

Izgledi za veliko učešće na olimpijadi su dakle vrlo mali i slabii. Dosadanje iskustva pak na olimpijadama pokazuju, da se počinje razmišljati, da li je uopće umereno da se na njima učeštuje, iako troškovi nisu tako veliki kao za Los Angeles. Naročito telovežbačke organizacije, koje imaju mnogo veću zadaću, naime telesni uzgoj širokih narodnih slojeva, moraju da budu svesne, da postizavanje rekorda nije nikako njihov cilj. Tako su se izjavili francuski gimnasti i za njima i švicarski, koji kažu: »Nije nam do toga, da bi na olimpijadi slali šampione. Radili smo uvek na uzgoju mase i ne možemo se sprijateljiti s time, da izdamo 50, 60 ili čak i 100.000 franaka samo za odašiljanje vrste prvaka u Los Angeles. To više nije amaterstvo, već profesionalizam. Imamo mnogo teškoća i razbijamo glavu s time, na koji ćemo način pribaviti tisuću, dve, ili tri franačka da priredimo koji prednjački tečaj. Što nam pak koristi prvak sveta? Mnogo veću vrednost prezentira za nas, ako za našu organizaciju pridobijemo 10 do 15 gimnasta.«

Nazori švicarskih gimnasta više su nego uverljivi i stoga smo smatrali korisnim, da makar i u izvatu prenesemo članak uglednog čehoslovačkog lista.

FRANCUSKA ZA TELESNI UZGOJ

U državni proračun Francuske republike uneseno je za ovu godinu 70 milijuna franaka u svrhu telesnog uzgoja. Tako je izjavio državni potpredstavnik g. Morinaud zastupnicima Unije francuskih gimnasta i raznih sportskih udruženja Francuske.

VISOKE SKOLE ZA TELESNI UZGOJ U BELGIJI

U Belgiji već od dužeg vremena vlada velik interes za telesni uzgoj. Sada je međutim došlo i do toga, da se je na univerzitetima u Gandu i Liegu ustanovilo posebne »visoke institute za telesni uzgoj«, koji su dodeljeni medicinskim fakultetima. Slušatelji navedenih instituta dobivaju naravno akademski tituli i pod izvesnim uslovima i sa potrebnim ispitima također i doktorat za telesni uzgoj. U Gandu, где se predavanja vrše na flamskom jeziku imaju prilike da studiraju Flamci, a u Liegu pak Francuzi, koji žive u Belgiji.

NAJSTARIJE SMUČKE NA SVETU

Norveški smučarski muzej obogaćio se ovih dana zanimljivim smučkama, koje su navodno stare preko 2500 godina, jer su ih našli pri otkopavanju zemlje, za koju drže da je stara toliki broj godina. Dosada su Norvežani bili ustanovili, da su se smučke upotrebljavale u njihovoj zemlji već u X. veku, a prema ovome izgleda, da se je čovek već daleko pre u davnoj dobi znao da pomaze po snegu sa smučkama.

KRONIKA

Visoko čehoslovačko odlikovanje ministra brata dr. Alberta Krameru. Za osobite zasluge, koje je stekao svojim radom za bratske odnose sa Čehoslovacima i kao privatna ličnost i kao zvanični predstavnik naše države u Pragu, predsednik Čehoslovačke republike brat T. G. Masaryk odlikovan je bivšeg našeg poslanika u Pragu, sadašnjeg ministra trgovine i industrije, brata dr. Alberta Krameru, ordenom Belog lava I. stepena sa lenton.

Franciszek Bujak. U decembru prošle godine slavio je u čitavom naučnom svetu poznati socijalni i privredni istoričar univerziteta Jana Kazimira u Lvovu Franciszek Bujak 30 godišnjice bivšeg našeg poslanika u Pragu, sadašnjeg ministra trgovine i industrije, brata dr. Alberta Krameru, ordenom Belog lava I. stepena sa lenton.

† Dr. Oton Kučera. Dne 29. decembra 1931. umro je u 75. godini života u Zagrebu poznati naučenjak dr. Oton Kučera, koji je sa svojim delima iz matematike, fizike i astronomije stekao veliki ugled. Dr. Kučera nije bio samo priznat naučenjak, nego i vanredan pedagog, a pre svega odličan nacionalist. Poznate su njegove borbe u Vinkovcima, gde je kao mladi profesor od godine 1876.–1886. se još nekoliko drugova uspeo, da se dotada nemačka gimnazija pretvori u hrvatsku.

Čehoslovaci u Jugoslaviji. Po poslednjim izveštajima centralnog statističkog ureda u Beogradu ima u Jugoslaviji 115.532 Čehoslovačke, dokle nešto manje od 1% čitavog stanovništva naše zemlje. Po svom radu Čehoslovačci predstavljaju vrlo pozitivan element u našem narodu, pa se svojim radom osobito ističu u našim sokolskim društvinama.

Plaćanje poreza u Engleskoj. Nove čitavog sveta donele su izveštaje i opširne komentare, pa čak i posebne članke, o velikom patriotizmu Engleza, o njihovoj požrtvovnosti i spremnosti da pomognu svojoj otadžbini u sadašnjim teškim časovima. Engleski građani n. pr. ne samo da plaćaju svoj porez pravovremeno i u punom iznosu, nego čak i pre određenog roka, pa i više nego im pretpisuje porezna vlast, a ovih poslednjih dana pred poreznim uređima čekaju čitavi redovi, da ne zadočene svojom uplatom, kao da čekaju na darove. Baš svojim velikim patriotizmom i požrtvovnošću Englezi postali su velik i jak narod, jedna od glavnih svetskih sila. Neka bi i za nas važila starorimска rečenica: Exempla trahunt!

Umro nestor engleskih novinara. Ovih dana umro je u Londonu Charles T. Scott, mnogogodišnji generalni direktor »Manchester Guardian«, najvećih liberalnih novina u Engleskoj. Kao uzor karakternog čoveka i silno

postojanog uverenja, uživao je velik ugled u svoj engleskoj javnosti pa i u redovima svojih protivnika. Šefredaktor lista bio je 57 godina. Umro je u dobi od osamdeset i pet godina.

KNJIGE I LISTOVI

Viktor Jeřabek: Zavjetje Podolan.

Poznati sokolski radnik br. Viktor Jeřabek napisao je roman iz nacionalnog i sokolskog života pod naslovom »Zavjetje Podolan«, kojem opisuje borbu za nacionalni značaj ponemčenog moravskog mesta i konačno pobedu zalogom Sokolstva. Roman je pisan živo i dramatski, a njegov je glavni junak mladi lekar, koga hoće da malogradanska Mesalina zaplete u svoje mreže i da ga otine njegovom češkom narodu, da u njemu ubije narodni ponos te da s time uništi dragocenu silu u borbi za češki značaj pomenutog mestanca.

Knjiga obasije 356 stranica; broširana stoji 25 Kč, povezana 35 Kč. Naoručuje se preko domaćih knjižara ili pak direktno kod nakladništva Fr. Boškovića, Praha II., Narodni trida 18. — Svakome, koji zna češki, ovu knjigu najlepše preporučamo.

Jan Pelikan: Sokolstvo i sport. — Češki poznatni sokolski pisac br. Jan Pelikan izdao je zbirku sokolskih predavanja u izdanju ČOS pod naslovom »Sokolstvo a sport«, u kojim upoređuje Sokolstvo sa sportom i dolazi do zaključka, da je sport uži pojam od Sokolstva. Upozorava također i na to, da je Sokolstvo već pod Tyršem gojilo nekoje grane sporta te je po podnačelnikom Klenko preuzeo još mnogo toga, a danas da góji sve grane,

osim onih, gdele kojih je mišljenja, da su surovog značaja i da su moralnom uzgoju naroda štetne, u čemu bez sumnje Sokolstvo u tom pogledu također ima prednost.

Knjižica je aktuelna također i za nas, jer se baš i u našim redovima vođi debata o ovom predmetu.

Biblioteka jugoslovenske škole izlazi u Zarebu četiri puta godišnje. Broj 2. ove novo pokrenute revije pod uredništvom br. D. M. Bogovića i prof. Lj. Krajačića, koja je u prvom redu nomenjena našoj omladini, ima ovaj sadržaj: J. Milojević; Sveti Sava; A. Šantić; Pesma neznanih junaka; Majka; V. J. Ilić, mladi: Dizite škole; P. Preradović: Naša zemlja; J. A. Krajačić: Sv. Sava; — Marko, Kraljević i Soko; N. Pavlović: Sv. Sava; J. Miljković: Junak; Lj. Krajačić: 1815.—1905.; J. Rukavina: Tebi; B. Toni: J. J. Strossmajer; R. Katalinić-Jeretov: Neumolon Strossmajer; K. Mihilić: Apostolu Jugoslavenu; J. Udlicki: Naša duga. — U muzičkom delu: Hitala Mare, U kolo, Uskliknimo, Pjesma o Istri. — Godišnja preplata 70 Din. Uredništvo nalazi se u Zagrebu, Bogovićeva ulica 7.

Glasnik Saveza trezvene mlađeži. Decembarska sveska donosi članak dra. L. Krausa o trezvenosti kao socijalnoj istini, pripovetku Ante Jakšića, popraćenu ilustracijom, pesmu Jutarnji povratak od Alekse Markišića, koja je nagradena na konkursu ovoga časopisa i najzad veliki niz raznih beleški o trezvenjačkom pokretu kod nas i na strani. Časopis izlazi svakog meseca i preplata za školsku godinu iznosi svega 20 Din. Šalje se na čekovni račun 53057 ili Savezu trezvene mlađeži, Beograd, pošt. pretinac 138. Časopis je preporučen i od strane Ministarstva prosvete.

IZ ŽUDA I DRUŠTAVA

Župa Banja Luka

SVEĆANO UDARANJE TEM

Pretsednik u svom govoru rekao je:

— Braćo i sestre,

pri otvaranju ove naše svečanosti neka prvi pozdrav bude upućen Kraljevskom sokolskom domu, Nj. Vel. Kralju Aleksandru I. i starešini Saveza Sokola kr. Jugoslavije Nj. Kr. Višočanstvu Prestolonasledniku Petru — Zdravo!

Gospodine Bane,

Vama, koji sa toplim željama prati i pomaže svaki kulturni, hUMANI i socijalni pokret, koji i Sokolstvu ovog kraja poklanjate naročito pažnju i pružate pomoć kako moralno tako i materijalno i koji ste ovom našem delu udarili prvu i najnasuđiju osnovicu, koji će te nas, tvrdi verujemo, pomagati i pratiti sve dok mu ne damo i potpun završetak. Vama iz svih naših sokolskih srca, velikih i malih, ali svih topnih sokolski naš pozdrav — Zdravo!

Gospodine generale,

vojska i Sokolstvo u našoj otadžbini odmenjuju s vremenima na vreme svoje uloge, težeći u mnogom jednom istom cilju — sigurnosti i odbrani, iz teške žrtve, utvrdenih granica lepe naše domovine. Stoga je i naša zajednička saradnja u odgoju čoveka-Sokola — neminovna. Naša je dužnost i stalno nastojanje da Vam pripremimo i fizički i moralno odgojene mladiće, da kod Vas steku i onu specijalnu obuku i spremu, koja će ići za odbranu otadžbine, biti potrebna, da primi onaj viteški duh, koji u našoj jugoslovenskoj vojsci vlada, a koji je zasnovan na svetim tradicijama njenim, na slavi junaka iz dugotrajnih i krvavih ratova za oslobođenje i ujedinjenje našeg jugoslovenskog naroda, da se nauče onoj velikoj i lepoj skromnosti i jednostavnosti, koja je uz junaštvo jedna od najlepših osobina naše vojske. Vama koji stojite na čelu te vojske u našem kraju i svoj našoj vojski bratski — Zdravo!

Gospodine pretsedniče,

kad smo pokrenuli ovu akciju, da u našem ovom mestu, koje je sedište naše banovine, koje je do nedavno bilo nekad namerno a nekad i slučajno, zapušteno i zanemarivano, ali koje je u zadnje dve godine učinilo na svim poljima kulturnog i društvenog života jedan vidan napredak, na kome mu se čak i počelo zavideti, podignemo Sokolski dom, mi smo bili u nedoumici, da li će se grad, da li će se gradanstvo našem pozivu odazvati i pružiti nam potrebitu pomoć. Iz te nedoumice izjavilo nas je gradska veća, koje je pod Vašim pretsedništvom jednoglasno zaključilo, da se za Sokolski dom votira svota od 300.000 Dinara, koja će se u tri godine isplatiti. Vama i gradskom veću, koje je sa tokom višokom svesću prihvatio našu molbu, koje toku pažnju poklanja našem mladem naraštaju i njegovom fizičkom i moralnom vaspitanju, a koje nas ni u buduće neće napustiti, naši sokolski pozdravi — Zdravo!

Vama gospode i gospodo,

pretstavnici i saradnici na prostranom, a tako malo obrađenom polju društvenog, kulturnog i prosvetnog života, koji ovako kao i mi ulažeće trud i znoj u delo, čiji je plod nameđen zajednici i valjda stoga od mnogih pojedinaca tako slabo cenjen. Vama koji će nas stoga najbolje razumeti, te koji ste danas došli, da iskažete svoje simpatije našem pokretu, našem radu i ovom našem, nadamo se, sretnom početku, najlepša hvala na ukazanoj pažnji i izrazu solidarnosti i bratski Vam naš pozdrav — Zdravo!

Braćo i sestre,

razumeo sam vaše nestrpljenje pre nego li smo pristupili ovom, ne lakom, delu, a isto tako razumem vašu današnju radost, kad vidite udaren temelj našem Sokolskom domu. I kad bi sve išlo prema našim željama i težnjama, ovaj dom bi već bio gotov, a njegove dimenzije bi bile daleko šire i više nego li ih pokazuju ovi skromni temelji — one bi odgovarale širini vaših duša i visini naših idea.

No i pored onog idealnog sveta, koji vi u svojim dušama i u svojim mlađim srećima zamišljate i nosioci jedne velike, a nove ideje, koja treba vremena dok prokruti put, zasut često predrasudama, s kojima se valja boriti.

Valja da imate na umu i to da smo mi pioniri napretka i nosioci jedne velike, a nove ideje, koja treba vremena dok prokruti put, zasut često predrasudama, s kojima se valja boriti.

Ali mi Sokoli, verni načelu velikog našeg učitelja Miroslava Tyrša: uvek napred! nećemo i ne smemo da gledamo ni na kakve prepreke, a još manje da pred njima uzmićemo, niti čemo skrenuti s našeg puta, kojim smo prišli. A da je to pravi put, pokazuje nam naš rad i uspeh u narodu Širok otadžbine, pokazuje nam činjenica, da u našoj župi imamo društvenih 46 jedinica, 20 društava i 26 sokolskih četa, koje se ovoj našoj sve-

čanosti raduju kao i mi, što se radujemo, jer u našem napretku vide i svoj napredak.

Da smo na pravom putu pokazuju, je nam isto da je naša jugoslovenska misao, jugoslovensko ime, koje smo mi oduvek u svojim srećima nosili, a koje smo odmah po oslobođenju i na svoje zastave ispisali, i od strane države primljena i proglašena kao našna misao i narodno ime.

Toj misli i tom imenu mi svojim radom i svojim duhom dajemo sadržinu i život.

I ovaj dom, kome smo došli da svečano udarimo temelj, neka bude žarište toga života, neka bude hram, u kome će se propovedati vera i istine i pravde, ljubavi, bratstva i jedinstva.

A za njegovo podizanje brinuće se pored nas, uveren sam, i sav ovaj svečani skup i svi ovi odlični predstavnici javnog i društvenog života, koji su došli da nam iskažu svoje simpatije i da nam vidljivo pokažu, da su s nama, a kojima je još jednom ispred svih vas toplo zahvaljujem i pozdravljam ih — Zdravo!

Iza njega uzeo je reč ban Vrbaske banovine g. Svetislav T. Milosavljević, pokrovitelj Fonda, koji je rekao:

— Gospodo,

braćo Sokoli i sestre Sokolice,

za mene kao pokrovitelja odbora za podizanje Sokolskog doma u Banjoj Luci, ovaj čin osvećenja njegovih temelja pretstavlja jedan od najznačajnijih trenutaka u mojoj službi Kralju i Otadžbini.

Ne samo dužnost građanina i predstavnika vrhovne državne uprave, koja je zakonom od 5. decembra 1929. stvorila veliku i snažnu organizaciju Sokola kr. Jugoslavije, već i ljubav i odanost svojoj naciji, nalažu mi, da budem veran prijatelj i istrajan propagator sokolske ideje. Jer naš Sokolstvo je isto što i naša narodna misao. Oslobođenje i ujedinjenje Jugoslavija bio je prvi i najglavniji cilj jugoslovenskih Sokola. A danas ono najeđe, da se neguje telesna, moralna i nacionalna snaga državljanina kraljevine Jugoslavije i da čuva ostvareno našno jedinstvo.

Tu uvećanu ulogu u sadašnjosti nametnuo im je veliki rat, čije će se posledice još dugo vremena osećati u našoj zemlji. Naš narodni organizam podneo je iznuravanja svake vrsti, sakačenja, zarazne bolesti, i mnogobrojne tegobe nchigijenskog života, a u vezi s tim osetila se bojazan od degeneracije, opadanja produktivnosti i od slabljenja privrednog kulturnog zamaha.

Da bi se te opasne nevolje izbegle i da bi se naš narod osnažio i osporobio za progresivan razvitak i plodnosan život, mora se naobjezbiljnije i najpredanije voditi računa o narodnom zdravlju i našrom prosvećivanju. A to je u programu Sokola kr. Jugoslavije, koji svojim tehničkim i prosvetnim tačkama zahteva higijenu tela i duha.

Potreba pak da se pojedinci i na rod pridržavaju načela, koja proističu iz zakona samoodržanja i prepoređaja, ako ne žele da isčešnu sa lica zemlje, opredelila je kr. vladu sa zakonom od 3. decembra tg. da ustanovi i posebno ministarstvo fizičkog vaspitanja na rodu.

Još od svog postanka, u drugoj polovini prošlog veka, Sokolstvo je stavilo sebi zadatak da se bavi telesnim vaspitanjem, kao i moralno-duhovnim usavršavanjem svojih članova.

Sokolske vežbe i utakmice nisu dakle cilj, već pravo vaspitno sredstvo za održavanje i unapređivanje telesnog i duhovnog zdravlja. Njima se daje polož, razvija sposobnost za samoradnju, uleva hrabrost i zagrevaju sreću za iskrene bratske odnose, za jednakost, toleranciju i nacionalnu slobodu. I u Bos. Krajini uvidelo se sasvim pravilno u vreme velezajdičkom procesu u B. Luci, pre 15 godina, da ne može biti nacionalne kulture bez nacionalne slobode i nezavisnosti. To narodno obeležje Sokolstva razlikuje ga od običnih gimnastičkih udruženja u svetu, koja služe zabavljanju i nadmetanju u gruboj snazi. Ideologija Sokolstva ima dakle svoj koren u psihi slovenske rase. Ona je potpuno slovenski izum. Utada velika solidarnost među Sokolima slovenskih naroda, solidarnost, koja se naročito ispoljava u toku svetskog rata.

No prošao je tek prvi decenij posle izagnanja neprijateljskih armija sa našeg nacionalnog tla, a već se mnogi od naših državljana slabo opominju opasnosti, koja je grozila našem narodu i ostalom Slovenstvu i koja ni sada nije otklonjena za večita vremena. Ta opasnost i danas vreba na svakom graničnom ulazu u našu domovinu, čekajući svoj momenat. I to je jedan od razloga da jugoslovenski rođaci treba listom da stupaju u sokolsku organizaciju. Ravnodušnost prema Sokolu kr. Jugoslavije, po mom mišljenju, graniči se sa izdajstvom svoga naroda, a znači izlaganje samog sebi i svoje porodice mogućnosti novih stradanja i propadanja. Ne zaboravimo, da među silama, kojima je poverena narodna odbrana, Sokolstvo zauzima jedno od najistaknutijih mesta kao i to da, pomažući njegov rad

i dobrotoljnim odzivom na svaki njezin poziv, služimo najvišim interesima otadžbine.

Sokolsko društvo u Banjoj Luci, kao osnovna sokolska mesna organizacija u središtu banovine ima neobično važnu ulogu; ono je na čelu Sokolske župe ovog kraja. Njegova delatnost ne može se ograničiti samo na glavni grad Vrbaske banovine, već se mora proširiti i na sela u njegovoj okolini, a donekle i na čitavu župu. Da moglo vršiti svoj mnogostruki zadatak Sokolsko društvo Banje Luke mora imati svoj dom, svoju sokoliju, u kojoj će naša mlada generacija stići fizičku kulturu i najlepše gradske vrline. U tom svetlosti telesne i moralne lepote jugoslovenskog nacionalizma spremaće se odusvjetljeni organizatori i vatreći propovednici sokolskih ideja za čitav Mrkonjić Krajinu, imajući pred očima najviši primer u sokolskoj akciji prvog Sokola u Jugoslaviji Nj. Vel. Kralja i starešine Sokola kr. Jugoslavije Nj. Vis. Naslednika Prestola.

Visokim zaštincima i viteškim predvoditeljima Sokolstva uputimo sa ovog novog sokolskog zbornog mesta najiskreniji i najtoplji sokolski pozdrav Zdravo!

Sa željom pak da Sokolski dom u Banjoj Luci bude delo čitavog grada i da u njemu što skorije počne srećan rad pozivam prisutne da zajedno uskljikuju:

Ziveo Nj. Vel. kralj Aleksandar!

Ziveo starešina Sokola kr. Jugoslavije Nj. Visočanstvo prestolonaslednik Petar!

Ziveo kraljevski dom!

Zivela naša lepa domovina kraljevina Jugoslavija!

Oba govora i onaj predsednik i onaj pokrovitelj učinili su dubok utisak na sve prisutne.

Iza ovog pozvao je predsednik tajnika Odbora za gradnju doma br. Perenčevića, da pročita povetu, koja će se užidati u temelje, te je br. Perenčević pročitao ovu povetu:

»Pod vladavinom Njegova Veličanstva Kralja Jugoslavenskog

ALEKSANDRA I.

Pod starešinstvom Starešine Saveza Sokola kr. Jugoslavije Njegova kraljevskog Visočanstva prestolonaslednika PETRA,

a pod pokroviteljstvom Bana Vrbaske gospodina SVETISLAVA MILOSA VLJIVEVIĆA,

dana dvadesetog decembra hiljadu devet stotina trideset prve godine — godine prve iz Svesokolskog sleta u Beogradu, a uoči IX. svesokolskog sleta u Pragu, bi udaren temelj ovom Sokolskom domu, koji se podiže uz pomoć Vrbaske banovine i gradske opštine u Banjoj Luci, te prilozima i saradnjom građanstva svih staleža.

Ovaj dom ima da bude ognjište, sa koga će svetlost velike sokolske ideje da obasjava nas, našu omladinu i naše potomstvo. U njemu imaju da se pravilno i slobodno razvijaju moralne i fizičke snage mladih naraštaja u stalnoj težnji za napretkom, a u smeru prema najvišem sokolskom cilju — savršenstvu čoveka.

Ovo neka bude sokolsko gnedo, iz koga će da izleči mladi Sokoli i da prožeti najvišom verom — istinom i pravdom — pronesti svetu našu sokolsku idealu: ljubavi, bratstva i jednakosti.

Zdravo!

Pokrovitelj gradnje Sokolskog doma u Banjoj Luci Ban Vrbaski:

Svetislav T. Milosavljević.

Odbor za gradnju sokolskog doma u Banjoj Luci:

dr. Stevo Moljević, ing. Ljubo Nikolić, Hamzaga Husedžović, ing. Br. Jovanović, Paul Fišer, Uroš Stefanović, Mijatov Dušan, ing. Radoje Vukčević, dr. Jovo Perenčević, Hasib Muradbegović, ing. Lazo Marković.

Povelja je bila metnuta u jednu staklenu boču u zejtinu, te je nakon pročitanja stavljena u temelj Sokolskog doma. Pored povelje stavljeno je u drugoj boci šest sokolskih znakova i to jedna članska, jedna naraštajska, čorkovačka, sleta 1914., sleta 1910. u Moštanici, sleta 1912. u Bos. Gradiškoj i to sve u lugu (pepelu) da se što dulje zaštiti od raspadanja i sve to opet stavljeno u jednu kutiju od cink-a, a zatim je jama ponovno zabetiranata.

Prigodom stavljanja povelje u temelj br. Stevo Moljević, predsednik odbora, rekao je:

— Braćo i sestre,

uz ovaj temeljni kamen urezujući velika imena naše braće, koja su prožeta sokolskom mišljom doprineli i svoje živote na oltar Otadžbine — oltar Sokolstva: ime prednjaka br. Petra Petkovića, koji je poginuo kao komitski vojvoda 1916., ime prednjaka br. Bože Pantića, koji je poginuo kao dobrevoljac oficir 1914., ime prednjaka br. Đorda Pantića, koji je poginuo kao dobrevoljac oficir 1918., ime podstarešine br. Milana Zarića, koji je umro izišavši iz tamnice 1918. godine, ime tajnika br. Dragutina Dakića, koji je umro izišavši iz tamnice 1918. godine. Slava im!

Pošto je time svečanost udaranja temelja završena razili su se prisutni čekajući prve dane proleća, kada će se opet nastaviti sa radom na gradnji doma. — H. M.

Zupa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO ŠOŠTANJ.

Bratu Joži Mediću v spomin!

Preko bistrih oči sivega Sokola, prečega se u višave, sta se vilja dva škrlatno-rdeča curka u oškropila zaseženo poljano, s strto perotjo je omahnilo Tvoje izmučeno telo in padlo mrtov ob trda tla... Zakrvavelo je srce sivolasemu očetu, v tajni grozi zadrhtele in klonile v nemih bolesti duše ljubeče soprog, srušenega brata in sester, tašče in ostalih sorodnikov, z njimi pa so gorko zaplakala bratska srca Šoštanjskih in Velenjskih Sokolov in Sokolice. Brata Jože ni več med nam... In njega je pravtako rodbina, kakor tudi Šoštanjski Sokol smatral za svojega, saj je poleg skrbi za rodbinsko srečo in obsežno gospodarstvo pri pokojniku baš Sokolstvo dopolnjevalo bogato vsebinsko njegovega plodonosnega, žal prekratkega življenja.

Br. Jože Medić

Sama proslava uspela je, ako uzmemo u obzir ovdašnje prilike, vrlo dobro. Moramo uvažiti, da se nalazimo na granici naše države, gde je svaki sokolski rad veoma težak, te iziskuje dosta snage i pregaranja.

Brači i sestrama učiteljima, koji su se trsili, da proslava što lepše i svečanije ispadne, izričemo tom prilikom našu najlepšu zahvalu u želji, da i nadalje porade na širenju nacionalne i sokolske svesti u ovim krajevima. Zdravo! — S. V.

SOKOLSKO DRUŠTVO SV. LEONART V SLOV. GORICAH.

Slavnostna akademija našega društva u proslavo sokolskoga in državnega praznika se je vršila dne 6. t. m. v Sokolskem domu. Vsa prireditev je dosegla prav lep uspeh. Telovadne točke so bile smiselnje izbrane in dobro izvedene. Brez samohvale lahko mirno trdim, da so se vsi oddelki resno potrudili pri izvedbi svojih vaj. Spored telovadne akademije je otvoril moški zbor z državno himno, kar je starosta br. dr. Goršek imel zanosit govor o pomenu državnega praznika in o poslanstvu Sokolstva. Njegove besede je okoli 300 navdušenega občinstva sprejelo z največjim občutljivjem. Vsa prireditev in sploh ves večer je bil prav lepa manifestacija sokolske misli in sokolskega dela. — Pri našem društvu se je osnoval smučarski odsek. Doslej se je priglasilo že 9 bratov, ki hočejo gojiti ta lepi in zdravi sport. Odsek vodi br. dr. Zdenko Senkovič. Zdravo!

SOKOLSKO DRUŠTVO SLOVENJ GRADEC.

Sestri Vidi Veljakovi v spomin.

Na sokolskem domu in na meščanski Šoli v Slovenjgradcu sta 3. decembra zaplapolali črni zastavi, naznajajoč globoko pretresenim Slovenjgradčanom, da nas je kot žrtve materinstva za vedno zapustila sestra Vida, vzorna Sokolica in učiteljica.

* Sestra Vida Veljakova

Bila je sestra Vida, naša Vida, kot smo jo splošno imenovali, ideal požrtvovalne in neumorne delavke Sokolice. Ko je l. 1924. prišla v Slovenjgradec, je takoj pričela delovati v našem društvu in od takrat pa do njene pregodnje smrti je bila društvu v najboljši pomoč in oporu.

Na občnem zboru leta 1927. je bila izvoljena za načelnico. Stremela pa je po vedno višji sokolski izobrazbi ter se je istega leta udeležila Saveznega tečaja v Ljubljani, kjer je položila, kot ona izmed prvih, savezni izpit.

Po tem tečaju se je še z večjo vnceno posvetila delu v društvu. Delovala pa ni samo v telovadnicu. Z vsemi močmi je kot članica Gradbenega odseka sodelovala na urešenju državnega ideala, postavili si lastno streho »Sokolski dom«, bila je najboljša opora dramatskemu odseku itd.

Več let je bila tudi načelnica Koroškega okrožja Mariborske Šole, župe. Sploh si ne moremo misliti ene panoge sokolskega dela, kjer bi se ona ne bila z uspehom udejstvovala.

Njeno pravo torišče pa je bila telovadnica, ki je bila, lahko rečemo, njen dom. Članice, ženski naraščaj in deca, kateri zlasti je bila posvečena vna njen ljubezen, pa njena družina. Tam je živila in delala, porabila je tam ves svoj prosti čas in storila mnogo, mnogo več, kot je bila njen dolžnost. Skoro si ne moremo misliti telovadnice brez Vide in njenega veselega, vredrega smeha ter njenega neumornega dela.

Pred dobrim letom sta se zvezala za življenje z istotako idealnim Sokol-

om, br. Miro Veljakom, načelnikom društva in učiteljem na meščanski Šoli. Bil je to res vzoren sokolski par.

Po komaj enem letu srečnega skupnega življenja pa je posegla vmes smrt s svojo kruto roko in nedoumljiva tragika življenja je zahtevala, da je pahnila našo Vido v smrt ljubezen, ljubezen do otrok, ljubezen, ki je vir življenja.

Na mrtvaškem odru je ležala v Sokolskem domu, kraju njenega pravega življenja in delovanja. V nem žalosti so stremeli bratje in sestre v gaj zelenju v cvetju, kjer je ob častni strazi bratov Sokolov, ležalo njenovo mrtvo truplo. Sreca se so krčila od tuge in bolesti in tema v dvorani je prikrila maršikatero solzo, ki je stekla po licih bratov in sester.

O njeni priljubljenosti je pričal tudi pogreb, katerega se je udeležil ves Slovenjgrader. Pred Sokolskim domom

se je z gulinjivim govorom v imenu društva od nje poslovil starosta br. dr. V. Železnikar ter ji je Slovenjgraško pesko društvo zapelo žalostinko, nakar se je razvil proti mestnemu pokališču veličasten sprevod.

Na grobu se je poslovil od nje v imenu šole, učiteljstva in učencev ravnatelj br. F. Sentjurc.

Že v temi so izzveneli zadnji akordi žalostinke in grob, kamor smo položili zlato sreco naše Vide, je bil hiromas zasut s cvetjem. Kmalu se je dvignil nad grobom grič težke, sveže prsti in na njem se je boril odsev luči s temo zgodnjega zimskega večera.

A tudi v našu duše je legla tema, tema, katere pa ni mogel razsvetljiti nikak žarek, kajti obvladala je duše in sreca le ena misel: Naše Vide ni več.

Iskrena Ti zadnja sokolska zahvala, sestra Vida, slava Tvojemu spominu.

Župa Karlovac

ZUPSKI PREDNJAČKI TEČAJ.

Znajući da je dobar i valjan kadar prednjaka najbolja garancija za uspešan rad po društvinam, priredila je ova župa jednomesečni prednjački tečaj u vremenu od 16. novembra do 16. decembra 1931. Tečaj su polazila

navečer sa akademijom, na kojoj su nastupali sami tečajnici. Akademiju je otvorio župski prosvetar br. prof. Nikšić lepim prigodnim govorom i uputio nove prednjake da ustraju u svojoj svetoj dužnosti. Br. Jurčić (Slun) deklamirao je toplo »Na Gažimestanu« od J. Rakica. Praske proste vežbe odvezbale su skladno član-

Nastavnici i polaznici župskog prednjačkega tečaja u Karlovac.

33 polaznika, od tega 12 članica, iz 17 društava ove župe. Održano je svega 236 sati, radilo se dnevno 8—10 sati. Iako je bio rad vrlo naporan, polaznici su se odlikovali velikom voljom, pa je cel tečaj protekao u ugodnem raspoloženju, tako da su mnogi požarili što je več došao svršetak.

Tečaj je vodil župski načelnik br. Blašković, koji se osobito mnogo žrtvovao, a predavalci su tehničke predmete naši poznati stručnjaci: sestre Blašković in Kubiček, te brača Blašković, Kubiček, Halmi, Tomašić, Tončić i dr. Variola, koji su svi uložili mnogo volje in truda, da bude uspeh tečaja što lep. Prosvetni je odbor nastojao da v okviru tečaja svojim predavajnjima održi program predvidenog prosvetnog tečaja, koji se imao održati u oktobru, ali je bio odgodjen radi pre-malog odziva. Predavalci su braća: J. Nikšić: Povest Sokolstva, Sokolska misija, dr. M. Tyrš; M. Sablić: Sokolska knjiga, Značaj Sokolstva; Z. Vojnović: Prosvetni rad u Sokolu. Osim tega upočeni su slušači u rad mario-netskih pozorišta, kao važan faktor u odgoju dece, te im je izvedena predstava »Tri želje«.

Tečaj je završen 16. decembra

ce. Iza njih nastupili su članovi tako der sa praškim prostim vežbama in izveli ih dobro. Zatim su ponovo nastupile sestre sa vežbom »Ritmički počeci« i pokazale svoj veliki napredak. Članice su vežbama na ručama pokazali su da imademo dobro, iako još neizvežbanih vežba. Članice su vrlo lepo zvezle skupine na konju, a kao poslednja točka nastupili su članovi sa lepo kombiniranimi izvedenimi vlastitim skupinama.

Po završenom programu govorio je župski starešina br. Malović i istakao požrtvovnost predavača in slušača, što je doprinelo ovako lepom uspehu tečaja i pozvalo ih da i nadalje ostanu verni sokolskim idealima.

Zatim je podelilo slušačima uverenja: U ime polaznika tečaja zahvalio se je starešinstvu i prednjacima br. Vučinić iz Srp. Moravica, te prednjačniku br. Blaškoviću in načelniku s. Kubiček ukušne darove kao uspomena na ovaj tečaj.

Tako je uspešno završen ovaj prednjački tečaj i trideset se je Sokolova razletelo iz zajedničkog gnezda da stave svoje snage u službu Sokolstva; da dižu, da prednjače, da se bore!

Župa Ljubljana

SOKOLSKO DRUŠTVO PRIZID.

Na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. našega kralja, priredilo je naše sokolsko društvo s četo iz Novega mesta v skupno z gasilskim društvom počelo lepo uspelo manifestacijsko povorko skozi vas s sokolsko godbo na čelu.

Po končani povorki se je ob 20. uri vršila svečana sokolska seja.

Brat starosta Žurga Ante je sejo otvoril, pozdravil vse navzoče ter z vnešenimi besedami orisal pomen proučevalcev.

Za bratom starostu je govoril prosvetar br. Komel, ki je održal temperamen te govor o kralju Sokolu in o sokolski ideologiji.

Za njim je imel br. Matači zelo uspelo zgodovinsko predavanje, v katerem je iznesel posebno one lepe momente, kjer se na poseben način zreali velika ljubav našega kralja do svojega naroda.

Uspelo svečanost je zaključil brat starosta z vzklikom Nj. Vel. kralju.

Župa Novo mesto

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVO MESTO.

Nas Sokol je priredil v proslavo državnega in sokolskega praznika 1. decembra na večer prej, dne 30. novembra akademijo v veliki in okusno prenovljeni dvorani lastnega doma.

Na programu je bilo 15 točk, od katerih je odpadla vsled bolezni glav-

ne deklamatorke 13. točka »Me Sokolice« br. E. Gangla, našega podstaresine.

Slavnost se je pričela s sokolsko koračnico, ki jo je odigral naš sokolski orkester, ki ga vodi zdaj br. Drago Šproč.

Nato nam je v vsebinsko in stilistično dovrščenem govoru br. starosta Matija Marinček poudaril pomen ujetanja, orisal naš položaj in se do taknil prav spretno in umestno težke krize, ki pretresa duhovno in materialno ves svet. V govoru sledi državni himni je kulminirala vyzivna m. s. l. ljubeljni do kralja in do domovine. Prijetno nas je presenetil brat Ivanetič s svojim sokolskim mladinskim zborom. Vsa čast mladim pевcem in njihovemu marljivemu povedovanju. Zatem so sledile menjaje se orkestralne in telovadne točke. Orkester je odlično zaigral overture »Waldmeister« in »Hugenoti« in nas očaral z »Orientalsko koračnico« ter »Jugoslovanskimi biseri«.

Telovadni nastopi so pa tudi bili vse pohvale vredni. Ženski naraščaj nas je razveselil s telovadnim plesom: A. Mudri — »Fausta« iz Gounodove opere, moški naraščaj se je postavil z A. Mudregom »Mladostjo«, članice so predvajale ritmično gimnastično kompozicijo »E-mol, Grig« op. 7., članici so nam pokazali lepo sestavo A. Mudregom »Hej Slovania«. Vsi štirje nastopi so jasen dokaz smotrenega dela neumornega načelnika br. Papeža in vztrajnosti telovadcev in telovadnic.

Učinkovita je bila deklamacija Ganglove »Države«, ki so jo podali trije dečki v krojih. Deklamacija »Smrt majke Jugovićev« je zaključila res lepi večer. Vsa prireditev ostane udeležencem v neizbrisnem spominu. Udeležba je bila zadovoljiva — bila pa lahkoboljša. Tudi gledate točnosti je grajati komoditeto, da se zanašamo na običajno vsaj polurno zamušo. Kar gre v velikih emstih, to naj velja tudi za nas v tem oziru.

Na praznik 1. decembra dopoldne se je od pol 11. do 12. ure vršila svečana odborova seja z zaobljubo članstva in naraščaja. Ob tej priliki so bile razdeljene tekmovalcem diplome. Br. prosvetar pok. Jože Kovač je v sijajno zasnovanem govoru podal ideologijo Sokolstva in orisal naloge njegove v svobodni domovini.

Župa Skoplje

SOKOLSKA PROSLAVA PRVOGA DECEMBRA U SKOPLJU.

Sokolska župa u Skoplju sa ovađanjem sokolskim društvinama Maticom, Skopljem I in otsekom Ruskog Sokola proslavila je i ove godine na svečan način svoju slavu prvi decembra. Sva tri Sokolska društva sa upravnim odborom župe skupila su se kod sokolane Skoplj I, odakle su pošli na blagodarenje v crkvu. Posle blagodarenja, v 11 časova, u Sokolskem domu otpočela je svečanost u prisustvu izaslanika g. bana načelnika prosvetnog odjeljenja g. Došenja i izaslanika komandanta armije generala g. Pavlovića i mnogobrojnog gradanstva.

Brat Rade Ubavić, starešina župe, otvorio je sednici kratkim govorom o Sokolstvu i njegovom razvitku, a zatim je pročitao poslanicu i. zamjenika starešine Saveza SKJ. Posle toga je brat Svetozar Raičević, prosvetar Matice, govorio je o značaju prvog decembra, a brat Igor Voščanin, prosvetar otseka Ruskog Sokola, ukrajko je istakao uzajemnu vezu i njen značaj medu Sokolima kod svih Slovena. Zatim je na svečan način izvršeno predanje sokolske dece u naraščaj, a sokolskog naraščaja u članstvo. Najzad su svi članovi, ki so upisani u toku ove godine, položili Sokolstvu zavet.

Posle podne u 3 časa otpočelo je dečje poselo. Tu su večinom bili roditelji dece. Prisutne je pozdravio brat Aćim Popović, starešina Matice, ističući značaj sokolske misli za naš narod. Posle toga deca su sa uspehom izvela devet tačaka. Ona su pevala i deklamovala razne pesme, a sa pohvalom su izvela vežbe. Svemu tomu im se blagodarili bratu Jordanu Kostiću, vodi sekcije pri školi Sv. Bogorodice, iz koje su i deca, a kaj je sano volje spremio sve tačke.

U 9 časova uveče otpočela je večernja zabava. Sala Sokolskog doma bila je prepuna gradana. Posle pozdravne reči brata A. Popovića, sokolska muzička društva Matice, koja je za kratko vreme od svoga osnivanja postigla dobar rezultat, odsvojila je sa uspehom dve tačke. Na njenom napretku su pano volje radi brat Sava Drenovac. Sokolsko društvo Skoplj I, koje radi sa puno priznanja, otevralo je Sokolsku pesmu i himnu, a zatim je brat Rade Ubavić, starešina župe, unoč zastavu, praočiščen zastavu brat Ubavić, pozdravio brat M. odrad Petrašković, starešina društva Skoplj I, ističući značaj sokolske misli, a ujedno je pohvalio napore i zasluge onih, ki so radili na podizanju ovoga doma. Posle govorova brata Petraškovića govorio je prosvetar društva Skoplj I brat Nik. Đorđević, profesor, o značaju Sokolstva, uopšte, a naročito u Južnoj Srbiji, ističući, da će se u ovome domu pripremati budući učitelji, ki so po svršetku škole ići v razne krajeve našega naroda da vaspitavaju narod v sokolskem duhu. Mešoviti hor otevralo je Sokolsku pesmu i himnu, a zatim je brat Rade Ubavić, starešina župe, unoč zastavu brat Ubavić, pozdravio brat Savčenko, odrad Petrašković, starešina društva Skoplj I, ističući značaj sokolske misli. Pošto zavet novoupisanih članova je izvršen prvi decembra, več je poslavljeno da se to obavi na ovaj dan to su na ruke brata Ubavića položili zavet članovi upravnog odbora, a nide toga brat Petrašković, starešina društva Skoplj I, izvršio je zavet celog članstva. Na kraju ovoga dela svečanosti sokolska muzika otsviralna je slovensku himnu.

Zupa Tuzla**RAZVIJANJE ZASTAVE SOKOLSKA ČETA HUSINE.**

Na rodendan Nj. Vel. Kralja 17. dec. 1931. razvila je Sokolska četa Husine na svečan način svoju zastavu, koju joj je darovao starešina Sokolske župe Tuzla br. Jovan Petrović. Sokolska četa Husine je prva četa, koju je posle osnivanja Sokola kraljevine Jugoslavije osnovalo br. Sokolsko društvo Kreka. To je danas jedna od najboljih sokolskih četa tuzlanske župe, jer Sok. društvo Kreka stalno vodi brigu o napretku čete. Nedavno je uz pomoć društva Kreka sazidala četa i svoj privremeni dom, gde je obavljena i svečanost razvijanja zastave.

Razvijanje zastave Sokolske čete Husine

Svečanosti su prisustvovali svi članovi župskog uprave, članstvo sa upravom Sok. društva Kreka i čete Husine i kao gosti bili su zastupana društva Tuzla, Lukavac i Sokolska četa Požarnica.

Bana drinske banovine zastupao je g. Vladimir Jevtić, okružni inspektor u Tuzli.

Kako je četa u selu nastanjenu isključivo stanovništvom katoličke vere, izvršio je verski obred osvećenja zastave preč. gospodin Anto Dujmušić, župnik iz Moraničana. Posle verskog obreda održao je preč. Dujmušić uzbudljiv patriotski govor, koji je na sve prisutne ostavio lep utisak. Donosimo ovde samo u glavnim crtama misli iz pomenuoggovora:

„Naša srca neka su danas ispunjene na najvećem radošću, jer razvijamo zastavu, čije je boje izabrala naš uživši Kralj. Do nedavna smo imali tri zastave, koje su nas delile, a sad imamo jednu, u kojoj se stopiše boje triju zastava, ali se te boje nisu izgubile. Radi toga je ova zastava simbol našega narodnog jedinstva. Svaka boja ima svoje značenje. Plava je boja plava kao nebo, ona je simbol našega verovanja u Boga, a ta vera u Boga dovela je Srbiju pobedu, a nesve jedinstvu. Druga je boja bela. Ona je sim-

boljana, predao u ruke starešini čete br. Mati Pavloviću, koji se je zahvalio na daru i dao svoje svečano obećanje, da će biti i ostati veran sokolskim idealima i nadalje nastojati da njegova četa budu među prvima. Starešina čete predaje zastavu četnom načelniku br. Đeđimi Arnautoviću, a ovaj zastavniku čete, koji je takođe izrekao svečano obećanje, da će do zadnjeg dana čuvati ovaj simbol sokolskog bratstva i jedinstva.

Zatim je starešina Sokolskog društva Kreka održao lep govor, u kojem je zahvalio darovaocu zastave br. Petroviću, zahvalio se svima prisutnim koji su uveličali svojom posetom svečanost, a onda je članstvu čete progovorio o važnosti zastave.

Na svečanosti je svirala dva puta državnu himnu muzika rudarske uprave Kreka posle izvršenih pozdrava Kralju.

Posle razvijanja zastave, priredila je uprava čete gostima zajednički ručak.

Iako je dan bio hladan, svečanosti je prisustvovalo veliki broj težaka iz Husine i okolnih sela, a iz Tuzle je došao lep broj oficira. Jedna seljanka darovala je zastavu lepim peškirom, a među gostima je sabrano oko 1000 dinara dobrovoljnih priloga.

kolstva, kao i to: da Sokolstvo nije samo škola za telesno, no i za svestrano obrazovanje. Zatim se prešlo na izvođenje tačaka akademije. Sve su tačke izvedene uz pratnju orkestra 48. p. puka. U izvođenju akademije učestvovali su sve kategorije članstva i seoske čete: Ilino Brdo i Zabrdje. Vežbe su tekle brzo, jedna za drugom. Simpatično je pozdravljenja pojave seoskih četa sa praškim vežbama. Sve kategorije članstva pokazale su se na visini svoga zadatka.

U zabavnom delu osim deklamacije: »Pozdrav Sokolima«, članovi su izveli sa uspelo pozorišnu igru u jednom činu: »Inate od Brane. Time je završena ova, u svakom pogledu uspešna, sokolska svečanost. — S. T.

Zupa Varaždin**SOKOLSKO DRUŠTVO PLEVLIJA.**

Sokolsko društvo Pljevlja, na največaniji način proslavilo je praznik ujedinjenja, uz učešće mnogobrojnih gradana. Kroz vijugave ulice: članovi seoskih četa, Sokoli, Sokolice, naraštajci i deca — hitali su sokolani, da proslave svoj praznik. Sve je bilo u znaku Sokolstva.

Svečanost je počela u 9 časova, blagodarenjem u ovađavnjim bogomoljama, kojima je prisustvovalo celokupno članstvo s društvenim starešinstvom.

Posle blagodarenja Sokoli u povuci posetili su pravoslavno i muslimansko groblje, gde su održani posmeni umrloj braći. Ovaj sokolski gest ostavio je vrlo lep utisak kod građana. U 11 časova održana je, u sali ovd. »Oficirskog doma«, svečana sednica društvene uprave i svih seoskih sokolskih četa. Svečanost je počela sviranjem himne. Sednicu je otvorio br. Nikola Kocić, starešina društva, koji je u svom prigodnom govoru istakao zasluge Sokolstva za naše narodno ujedinjenje. Posle toga je brat starešina dao reč bratu Ibrahimu Biogradlji, društvenom novinaru, koji je održao predavanje: »O značaju dana Ujedinjenja sa gledišta sokolskog i nacionalnog«. — Dalje se prešlo na izvođenje ostalih tačaka dnevног programa. Zatim je bilo prevodenje članova iz mladih u starije kategorije i zakletva novih članova. Ovo je neсsumnivo bio najlepši i najdirljiviji deo prepodnevnog programa. Ovim je završena svečana sednica.

Uvečer je održana, u sali društva »Bratstvo«, akademija sa zabavnim delom. Akademiju je otvorio društveni prosvetar dajući reč bratu Josipu Žicu, društvenom načelniku, koji je u svojim govoru jasno istakao ciljeve Sokolista.

bol slobode, koja je učvršćena na gornjostiju od junaka. Treća je boja crvena. To su oni mnogobrojni potoci i potoci proliveni krvu za slobodu našeg naroda, koji kada bi se sastavili, nacimili bi more. Crvena boja označuje i ljubav, koju treba zajednički da gajimo prema našem uvišenom Kralju i ujedinjenju od otadžbine. Te boje, danas razvijene zastave, neka nam budu putokazom bolje i srećnije budućnosti naše mire domovine!«

Posle toga razvijo je zastavu br. Jovan Petrović i privezao traku, održavši skupljeno članstvo čete Husine govor, u kojem je istakao značenje sokolske zastave i pozvao ga da istraje u sokolskom radu okupljujući pod za-

SOKOLSKA ČETA MACINEC.

Ona mlada, ali jedna od najboljih četa u gornjem Medimurju, proslavila je sokolski praznik na taj način, da je 1. decembra održala svečanu sednicu, kojoj je predsedavao starešina čete, brat Nikola Janković, a prigodno predavanje održao prosvetar, brat Ladislav Valdec. Mesna glazba i pevački zbor upotpunili su raspored svečane sednice, iza koje je održan i nastup pojedinih kategorija. Na 6. decembra održana je akademija s nastupom dece, naraštaja, članova i članica, deklamacijama braće Sv. Majcen i Stj. Jambrovića. I tom prigodom održao je brat Valdec lep govor, podeleli su diplome natačeceljima i 27 braće i sestara položili sokolski zavet. Akademija završena je jednim igrokazom. Obe prirede su bile vrlo dobro posećene od brojnog seljaštva, koje je burno pozdravljalo rad čete.

SOKOLSKO DRUŠTVO VINICA.

Dne 1. decembra nakon blagodarenja pošla je povorka Sokola, vatrogasca i školske dece, osim ženske dece, koja idu u opatičku školu, u vatrogasnici dom, gde je održana svečana sednica, koju je otvorio i predsedavao joj starešina društva, brat Mr. Stjepan Milčetić. Nakon proglašanja poslanice, deklamovali su Sokoliči Hazlinger, Milović i Skuhala patriotske pesmice. Položenjem zavere članstva i pevanjem himne završena je svečanost.

Navečer istoga dana održana je akademija na kojoj su govorili braća Mr. Milčetić i prosvetar, brat Milan Horvat, potonji napose s mnogo topline i zanosa o značenju sokolskog i državnog praznika. Članovi nastupili su u vežbama. Lepa skupina završila je akademiju, koja je pokazala agilan i uspešan rad pojedinih vrsta, koje je izvežba i predveo načelnik društva, brat Rude Leskovar. Na akademiji otsvirali su jednu kompoziciju sestra Olga Horvatova uz klavir i brat Viktor Šipek na guslama, te su i oni ubrali mnogo dobrobravanja. I na akademiji bila su zastupana sva nadleštva i društva, osim ženske škole, dočim je došlo i osmero braće iz Lepoglave.

Na svečanosti je svirala dva puta državnu himnu muzika rudarske uprave Kreka posle izvršenih pozdrava Kralju.

Posle razvijanja zastave, priredila je uprava čete gostima zajednički ručak.

Iako je dan bio hladan, svečanosti je prisustvovalo veliki broj težaka iz Husine i okolnih sela, a iz Tuzle je došao lep broj oficira. Jedna seljanka darovala je zastavu lepim peškirom, a među gostima je sabrano oko 1000 dinara dobrovoljnih priloga.

SOKOLSKO DRUŠTVO LUDBREG.

Državni i sokolski praznik 1. decembra proslavilo je naše društvo na ovaj način: U 9 sati sudjelovalo je sve članstvo u svečanom ophodu i kod blagodarenja. U 11 sati održana je svečana sednica pod predsedanjem starešine, br. Karla Petrića, otvorio je svečanost tajnik i prosvetar, brat Josip Bosanac održavši uspelo predavanje »O istoriji južnih Slovena i njihovim težnjama za sjedinjenje«. Nakon čitanja poslanice i polaganja zaveta deklamovali su lepe pesme članovi naraštaja i podmladka.

SOKOLSKA ČETA PETRIJANEC.

Na sam dan državnog praznika održala je naša četa svečanu sednicu prema uputstvima župe. Sednicu je otvorio brat Stjepan Prikratki u prisustvu 150 članova i meštana. Tajnik i prosvetar čete brat Ignacije Ramuščak održao je predavanje o 13 godišnjici ujedinjenja, koje je velikim interesom saslušano. Sokolska deca deklamovala su nekoliko nacionalnih pesama. Nakon položenog zaveta članova završena je sednica pevanjem himne, a navečer je održana brojno posećena zabava.

PROSLAVA U PODRUTAMA.

Naša, tek nedavno osnovana četa, proslavila je dan ujedinjenja veoma svečano. 1. decembra u 5 sati posle podne sakupilo se je članstvo u školi.

Braća D. Smolić, prosvetar i Valent Kovačić, starešina čete, održali su predavanje o ujedinjenju, prvi s istorijske, potonji s idejne strane. Brat B. Blumschein prenudio je radijem narodne pesme sa zagrebačko radio-stanicom. Priredba je završena filmom »Zapušteno dete«. Na 6. decembra položilo je 37 članova zavet i održana svečana sednica. Obim priredbama prisustvovanje je veliki broj seljaka.

SOKOLSKA ČETA VRATISINEC.

Inicijativom sokolske čete proslavljen je na lep način dan ujedinjenja u našem selu. Na 6. decembra preponde su održana sednica, kojoj je predsedavao starešina čete, brat Ivan Novak na kojoj su 18 članova i 1 članica položili sokolski zavet a proglašeno je i savez poslanica. Sednica je završena

skoro upeterostručilo, a osnivanja društava još uvek nisu prestala. Usled ovog naglog porasta jedinica, župa je moral da se pobrine, te da ih snabde radnim snagama, koje će biti u stanju,

ostava pevanjem zbornice »Oj Slovenski«. Navečer istoga dana, uz brojno učešće naroda, održana je mala akademija na kojoj su nastupila deca, naraštaj i članovi u prostim vežbama.

Prosvetar, brat Ante Pelikan, održao je zanimivo prigodno predavanje. Tačko je i ova četa u lepotu našem Medimurju na domaću granicu dostojno proslavila naš najveći praznik.

šena pevanjem zbornice »Oj Slovenski«. Navečer istoga dana, uz brojno učešće naroda, održana je mala akademija na kojoj su nastupila deca, naraštaj i članovi u prostim vežbama. Prosvetar, brat Ante Pelikan, održao je zanimivo prigodno predavanje. Tačko je i ova četa u lepotu našem Medimurju na domaću granicu dostojno proslavila naš najveći praznik.

SOKOLSKA ČETA KLENOVNIK.

Na 1. decembra prisustvovala je četa s celokupnim članstvom blagodarenju, a 6. održana je svečana sednica na kojoj je prigodno predavanje održao starešina čete, br. Petar Šmaradić. Nakon što je proglašena poslanica Saveza, položili je 80 članova i članica zavet.

SOKOLSKA ČETA SV. ILIJA.

U nedelju, 29. novembra održana je pod predsedanjem starešine, brata Filipa Mikića, svečana sednica, kojoj je prisustvovalo 219 lica. Nakon otpisanje državne himne održao je oproštanje, no, ali vrlo dobro sastavljen predavanje prosvetar i tajnik čete, brat Božidar Turzan. Bora Novak deklamovala je pesmu »Iz bratskog zagrljaja«, Šlavko Lukac »Otdažbinu«, a Stanko Jelenski pesmu »Novo kolovo«. Mali recitator nagradio su obilnim pljeskom. Ženska deca izvela su igru »Vijenac Jugoslavije«, koja se je svima svidela. Obavljena je još zavera 22 članova i 2 članica, čitana je savezna poslanica i predana diploma o učestvovanju na župskom natačenju. Govorom brata Franje Korpara i pevanjem himne »Silna vojska Aleksandrovac« zaključena je na lepa svečanost, koju je domaća četa priredila svojim suseljanima.

SOKOLSKA ČETA KASTELANEĆ.

Preko stotinu članova i seljaka prisustvovalo je 1. decembra svečanu sednicu priredbi, koju je naša četa održala u proslavlju narodnog i sokolskog praznika. Pod predsedanjem starešine, br. Karla Petrića, otvorio je svečanost tajnik i prosvetar, brat Josip Bosanac održavši uspelo predavanje »O istoriji južnih Slovena i njihovim težnjama za sjedinjenje«. Nakon čitanja poslanice, brat Franjo Subotićanec, osim već spomenutih priredbi četa varaždinskog Sokolskog društva na svečanim sednicama četa u Trnovcu, Visokom, Kučan-Zbelovi, Beletinu, Vidovcu i Biškupcu održali su predavanja braća Juraj Potočnjak, Josip Novak, Ante Majcen, Dragutin Riznar i Stanko Gluhak.

U Medimurju održane su proslave osim u već spomenutim društvinama i četama, u Turčiću, Dekanovcu, Mačkovcu, Podturenu, Sivici i Križevcu. Društveni i četni prosvetari braća Slavko Bucolić, Mladen Deranja, Antun Mumlek, Antun Barta i Josip Jačić održali su na sednicama tih jedinica prigodna predavanja.

SOKOLSKO DRUŠTVO KOTORIBA.

Sokolsko društvo u Kotoribi proslavilo je dan narodnog ujedinjenja i sokolskog praznika 1. decembar, svečano.

U 9 sati krenulo je društvo u crkvu, a u 11 sati bila je u sokolani svečana sednica, gde je proglašena SKJ brata Gangla. Nato je na svečan način proglašen prelaz dece u naraštaj, naraštaj u članstvo i obavljena zakletva. Svečana sednica zaključila je starosta kraljevskom domu i Jugoslaviju.

Navečer u 8 sati održalo je Sokolsko društvo svečanu akademiju u sokolani uz lep poset seljaka i četovnika iz Kotoribe. Pre same akademije proslala je glazba mestom da potseti narod na dan, koji je zapisan velikim slovima u jugoslavenskoj istoriji. Iza toga održana je akademija. O značaju 1. decembra predavao je u lepotu i oduševljenju govor, naš novoizabrani prosvetar br. Maksimović Nikola.

Nastupili su članovi i muški naraštaj s praškim vežbama, te članovi i muški naraštaj s ritmičkom izvedbom uz pevanje »Sokolske pesme« (Oj letni sivi sokole). — Dva mala Sokoliča i jedna Sokolica deklamirali su pesme: »Jugoslavija«, »Sokolska himna« i »Ujedinjenje«.

Na kraju nastupili su članovi i muški naraštaj na kon

ne da samo održe društvo ili četu, već da zagarantuju njegov napredak. Da bi u ovom pravcu uspela, župa je održala nekoliko tečajeva razne vrste.

Održani su tečajevi specijalno za učitelje, specijalno za prosvetare, desetodnevna idejna škola i nekoliko uspeli prednjačkih tečajeva.

Medu svim tim tečajevima, koji su bez sumnje slušaocima dali sve što im je potrebno za rad i vođenje društva i za koje se može tvrditi da su neminovno imali svojih uspeha i imaju ih i danas, ipak je, jedan od održanih tečajeva u ovom župi bio dogadaj.

Od 2. do 16. decembra 1931. god. održan je prednjački tečaj, kojim je rukovodio brat načelnik župe i brat Rafael Ban, savezni prednjak, a koji je ujedno bio i glavni predavač.

Na tečaju je bilo 11 članica i 37 člana, među kojima su bile zastupljene razne profesije: ratari, učitelji, zanatlije, činovnici, trgovci, studenti i t. d.

Sve ovo bratu Banu nije zadavalo brige i on je pristupio poslu na jedan jedinstven način pristupačan za sve.

Primetno se napredovalo, i već se u toku tečaja davalo zaključiti da metoda brata Bana ima silan uspeh, a to se davalo zaključiti tim pre što su slušaoci, već premoreni od rada, do kraja neumorno i sa interesovanjem slušali predavanja.

Ovo je verovatno i otuda, što je brat Ban uneo jednu novinu u tehničkom radu. Kod njega su fiziološki principi na prvom mestu. On od slušaoca ovog tečaja nije stvorio prednjačke spremne za prednjačke ispite, već je stvorio od prvog do poslednjeg, sposobnog da uspešno vodi odeljenja, a i da stičeno znanje prenesu na drugog.

I urodi li plodom ovaj trud brata Bana, a to mora biti, zar še onda ovakav tečaj može nazvati drukče, već dogadaj?

Pa učestaju li ovi dogadaji, da li bi nam bila potrebna jača garancija za sve plodniji rad? — L. B.

SOKOLSKO DRUŠTVO VELIKA KIKINDA.

Na dan 1. decembra priredena je u Velikoj Kikindi akademija, svečanija nego inače, jer je toga dana Sokolsko društvo došlo do svoga doma. Kada se pravio program za akademiju, nastojalo se da u jednakoj meri istupe sva odeljenja društvena, a da program ne bude preopširan. Zato je svako odeljenje istupilo sa po jednim tačkom. Jednako su bila zastupljena tehnička i kulturno-prosvetne odeljenja, kod ovih poslednjih nije istupio samo diletački otsek, jer bi svojim istupanjem jako produžio program i tako možda stavio na kočku strpljenje publike. Prema tome

tehnička odeljenja istupila su sa šest tačaka, i kulturno-prosvetna istim brojem. Prosvetar društveni br. Mladen Dukin održao je predavanje o značaju dana. Priredba je bila posebna više nego ikada ranije.

Prednjački tečaj održavan je u vremenu između 12. oktobra i 26. novembra i to u večernjim časovima. To je potrebno bilo s razloga, što su i slušaoci tečaja i predavači preko dana zaposleni svojim redovnim dužnostima. Svega je bilo radnih dana 29, a svagda se držala po dva časa.

Po strukama održani su časovi: 1. sustav 4 časa, 2. proste vežbe 7 časova, 3. sa spravama 5 časova, 4. na spravama 8 časova, 5. praktičke vežbe 4 časa, 6. redovne vežbe 1 čas, 7. skupine 1 čas, 8. metodika sviju vežbi 1 čas, 9. organizacija i administracija 4 časa, 10. higijena, anatomija, prva pomoć, fiziologija 6 časova, 11. ideologija 6 časova, istorija 12 časova. Sa slušaocima raden je jedan školski i jedan domaći pismeni zadatak iz terminologije.

Za tečaj se prijavilo njih 23, ali su trinajestoro ostupili, tako da ih je ostalo svega 10 (7 muških i 3 ženske).

Tehničke predmete predavao je br. Stevan Gajski, organizaciju i administraciju br. Milivoj Čirilović, higi-

jenu br. dr. Čeda Vrančić, ideologiju br. Stojan Jakšić, istoriju br. Mladen Dukin.

Nadamo se, da će ovaj tečaj mnogo doprineti organizaciji tehničkoga dela rada u društvu.

Sokolsko društvo Velika Kikinda, i ako nije došlo do posebnoga sokolskog doma, ipak je došlo do doma, koji služi potpuno njegovim ciljevima, kojim ono upravlja, a koji je predstoga jedinstveni kulturno-prosvetni dom u mestu. Taj dom je predstoga 1. decembra ove godine na upotrebu i upravljanje, uz uobičajene svečanosti.

Do ovoga doma došlo je na taj način, što je gradsko predstavništvo Velike Kikinde ustupilo Sokolskom društvu svoju najveću zgradu, nekadašnju gradsku gostionicu. Osim toga još fondove u iznosu od 350.000 dinara i zajam u iznosu od 200.000 dinara. Ovim svotama priključen je i društveni fond za zidanje sokolskog doma u iznosu od 100.000 dinara. Ova svota prekoračena je još za novih 100.000 dinara, tako da dugovanje premašuje 300.000 dinara.

Osvećenje je obavljeno na svečan način po pravoslavnom i katoličkom crkvenom obredu. Njegovo Veličanstvo Kralja zastupao je brigadni general Milivoje Stevanović. Na svet-

kovini je bio zastupljen Ministar vojske i ban dunavске banovine, a i prisutni su bili i predstavnici svih zvaničnih udruženja.

Osim Sokolskog društva, koje ima u domu smeštaj svojih kancelarija, dve male vežbanice i veliku dvoranu, ima još 14 drugih humanih, prosvetnih i kulturnih udruženja.

IZ UREDNISTVA. Kako se dne 6. o. m. radi praznika nije radilo, naš list izišao je dan kasnije.

Vesti iz župa i društava donosi smo uvek suksesivno, kako nam stizavaju i u koliko dopušta prostor našega lista. Međutim, radi prevelikog broja ovih izveštaja, naročito u poslednje vreme, a osobito pak od proslava 1. decembra, nije nam moguće da sve najedanput i na vreme objavimo, kako bi to inače zeleli već čemo ih donositi redom, pa molimo braću župe i društva da to izvole uvažiti.

V MARIBORU je najugodnejši nakup galanterije — drobnarij — parfumerije — papirja itd. pri tvrdki

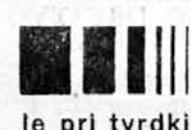
DRAGO ROSINA
VETRINJSKA 26

Mariborska tiskarna d. d. Maribor, Jurčičeva ulica št. 4

Telefon int. 20-24, 21-75, 26-70

Tiskarna
Litografija
Knjigovznic
Založništvo
Plakaterski zavod

Smuči

in vse potrebščine kupite strokovno najbolje

le pri tvrdki

A. GOREC d. d. LJUBLJANA

(Palača Ljubljanske kreditne banke)

Zahvaljujete cenik s praktičnimi navodili brezplačno!

Hotel - Pension
Vlastito kupalište
„JADRAN“ SUŠAK
potpuno renovirano
Pod novom upravom

Preporučuju se vlasnici
M. V. KUNDIĆ

Tko oglašuje,
taj napreduje!

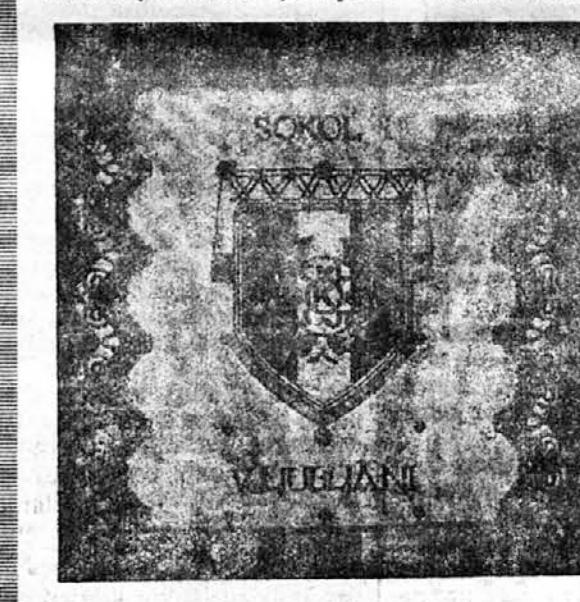

Sjemena
za polje i vrt
na veliko i
malо nudi
Sever & Ko.
LJUBLJANA
Tražite cjenik!

JOS. HAFNER zavod za umjetno vezenje

LJUBLJANA, Prisojna ulica (Tabor)

Izradujemo sokolske zastave najjeftinije po našim ili pripisanim načrtima, obazirajući se na propise SKJ. Molimo, tražite specijalne oferte i načrte.

Najjeftinije zastave!

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

jenajmoderneje urejene in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostega do najmodernejšega.

Tisk šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustr. knjige venoravnem tisku. Brošure in knjige v malih in največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV
Šolski zvezki za osnovne, mošč. in srednje šole. Risanke, dnevnikli in beležniki.

Vsa tiskovina za društva in šole (epake, letake izpričevala itd.) daje v tisk Učiteljski tiskarni!

UČITELJSKA KNJIGARNI

Ima v zalogi „Galerijo naših mož“: 1. Trubar, 2. Vodnik, 3. Slomšek, 4. Prešeren, 5. Levstik, 6. Stirzar, 7. Jurčič, 8. Gregorčič, 9. Aškerč, 10. Tavčar, 11. Levec, 12. Eravec, 13. Jenko, 14. Cankar, 15. Gangl, 16. Parma, 17. Kersnik, 18. Maister, 19. Župančič, 20. Strossmayer. Slika 10 Din.

Državna željezara

»VAREŠ«

Poštanska, telegrafska i željeznička stanica

Vareš - Majdan

*

Preduzeće posjeduje 4 rudnika željezne rude, dvije visoke peći, ljevaonice željeza, metala i čelika, te mašinsku radionicu.

Rudarski proizvodi: Hematit sa 60% sadržine željeza, limonit i siderit sa 50% sadržine željeza.

Proizvodi visokih peći: Martinovo i ljevaoničko širovo željezo, te zrcalasto sirovo željezo.

Ljevaonica proizvada: Odljeve od sivog željeza do neograničene težine, vodovodne cijevi svih dimenzija prema njemačkim normativima sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. — Kanalizacioni i gradjevinski lijevi. Trgovački lijevi i peći. — Strojne dijelove za svakovrsnu industriju. — Kompletne transmisije itd. Metalne dijelove i elektro-čelični lijevi.

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvadjanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspšrava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističnog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije. Komisija prodaje odora svoju kategoriju

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM TELEFON BROJ 25-43. — POSTANSKO-CEKOVNI RACUN LJUBLJANA: 13.831

ZAHTEVATE CENIK